

ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ
ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΤΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - ΣΕΡΡΑΙ - ΓΕΥΓΕΛΗ

Οί σύλλογοι τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων ἐν Μακεδονία ἀποτελοῦν σπουδαῖον καί ἐν πολλοῖς ἀνεξερεῦνητον εἰσέτι κεφάλαιον τῆς ἱστορίας τοῦ μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα τῆς τουρκοκρατίας. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄρκετὰ χωρία, ὑπῆρχον ὀργανωμένοι σύλλογοι μὲ φιλεκπαιδευτικὸν καὶ φιλανθρωπικὸν χαρακτήρα, οἱ ὅποιοι ὁμως ἐκ παραλλήλου ἐξυπηρέτουν σπουδαία ἔθνικὰ συμφέροντα τοῦ Γένους. Ἡ δραστηριότης πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἔχει ἄρκούτως μελετηθῆ, ἐνῶ ἡ ἱστορία μερικῶν εἶναι ὀλίγον γνωστὴ καὶ περισσοτέρων παντελῶς ἄγνωστος.

Προσφάτως, κατὰ τὴν ἔρευναν εἰς τὸ ἱστορικὸν ἀρχεῖον τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἐπεσημάνθη ἀρχεῖακὸν ὑλικόν, προάγον καὶ διαφωτίζον ἐπὶ πλέον τὰς γνώσεις μας περὶ τῆς δραστηριότητος ἀγνώστων εἰσέτι ἢ πολὺ ὀλίγον γνωστῶν φιλεκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν συλλόγων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς, τὰς Σέρρας καὶ τὴν Γευγελή. Ἡ δραστηριότης, ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ σκοπιμότης μερικῶν συλλόγων τῆς κατηγορίας, τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμεν, θὰ ἀπασχολήσῃ τὴν παροῦσαν ἐργασίαν, ἐν τέλει τῆς ὁποίας δημοσιεύονται καὶ ὀρισμένοι κανονισμοὶ συλλόγων, οἱ ὅποιοι χειρόγραφοι σφύζονται εἰς τὸ μνημονευθὲν ἀρχεῖον.

Α'

1. ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σπουδαιότερος ἐξ ὅλων ὑπῆρξεν ὁ «Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος Θεσσαλονίκης» ἰδρυθεὶς τὸ 1872. Ἄλλοι σύλλογοι: «Ὁ Σωτήρ», «Ὁ Εὐαγγελισμὸς» ἰδρυθεὶς τὸ 1883, ὁ «Ὁμιλος Φιλομούσων» ἰδρυθεὶς τὸ 1899 (ἐξ αὐτοῦ προῆλθεν ὁ γυμναστικὸς σύλλογος «Ὁ Ἡρακλῆς» ἰδρυθεὶς τὸ 1908), ὁ «Σύνδεσμος Ἑρασιτεχνῶν» ἰδρυθεὶς τὸ 1901, ὁ «Ὁρφεὺς» ἰδρυθεὶς τὸ 1901, ὁ «Ἀπόλλων» ἰδρυθεὶς τὸ 1909, ἡ «Φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν» ἰδρυθεῖσα τὸ 1871, ἡ «Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν» ἰδρυθεῖσα τὸ 1873 (ἐξ αὐτῆς προῆλθεν ἡ «Ἀδελφότης τῶν Δεσποινίδων»), ἡ «Ὁμόνοια» ἰδρυθεῖσα τὸ 1896¹.

1. Περί τῶν ἀνωτέρω φιλεκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν συλλόγων βλ. Σ τ. Πα-

Ἐκ τῆς ἐρεύνης τῶν σχετικῶν φακέλων τοῦ ἱστορικοῦ ἀρχείου τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ἐπεσημάνθη ἡ ὑπαρξίς καὶ ἄλλων φιλεκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν συλλόγων εἰς τὴν πόλιν αὐτήν. Οἱ σύλλογοι οὗτοι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ἰδρύσεως εἶναι οἱ ἑξῆς:

«Ἀγάπη καὶ Ὁμόνοια»¹ ἰδρυθεῖσα τὸ 1884, «Σωτήριος Ὁδηγός»² ἰδρυθεῖς τὸ 1902, «Ἡ Ἑλπίς»³ ἰδρυθεῖσα τὸ 1904, «Ὁ Εὐαγγελισμὸς»⁴ ἰδρυθεῖς τὸ 1904, «Ἅγιος Μηνᾶς»⁵ ἰδρυθεῖς τὸ 1904, «Ἀνατολικὴ Ἐνωσις»⁶ ἰδρυθεῖσα τὸ 1908 καὶ ὁ «Πολιτικὸς Σύνδεσμος»⁷ ἰδρυθεῖς τὸ 1909.

«Σωτήριος Ὁδηγός»: Συνεστήθη κατόπιν πρωτοβουλίας τῶν: Βασιλείου Κυριακοῦ, Παναγιώτου Καραγκιωνίδου καὶ Θεοφάνους Παναγιωτοπούλου δι' αἰτήσεώς των πρὸς τὸν Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀθανάσιον (ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1902)⁸. Ἐκ τοῦ συναπτομένου τῇ αἰτήσει σχετικοῦ κανονισμοῦ (ἄρθρ. 1)⁹ συνάγεται ὅτι «σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος ταύτης ἔσεται ἡ ἐκμάθησις τῶν Δογμάτων, Μυστηρίων καὶ ἐντολῶν τοῦ θείου Νόμου πρὸς σωτηρίαν ψυχικὴν τῶν Ἀδελφῶν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐτέρως φρονούντων καὶ παντὶ σθένει προσπαθούτων νὰ ἀποπλανῶσιν ἀπλουστέρους τινὰς Ἀδελφοὺς Χριστιανούς».

παδοποῦλο, Ἐκπαιδευτικὴ καὶ κοινωνικὴ δραστηριότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸν τελευταῖο αἰῶνα τῆς τουρκοκρατίας, Θεσσαλονίκη 1970, σ. 110-125, ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία. Ἐκτὸς τῶν φιλεκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν σωματείων ὑπῆρχον καὶ ἄλλα μὲ καθαρῶς κοινωνικόν, ἐπαγγελματικόν (συντεχνίαι) καὶ πολιτικόν χαρακτῆρα. Εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν σύλλογοι τῆς δευτέρας αὐτῆς κατηγορίας ὑπῆρξαν: ἡ «Ἑλληνικὴ Λέσχη» ἰδρυθεῖσα τὸ 1879, ἡ «Ἐπίκουρος τῶν ἐν Μακεδονίᾳ διδασκάλων Ἐταιρεία» ἰδρυθεῖσα τὸ 1909, ὁ «Σύνδεσμος τῶν Ὀθωμανῶν Ἑλλήνων διδασκάλων» ἰδρυθεῖς τὸ 1912 καὶ ὁ «Ἐθνικὸς Σύνδεσμος» ἰδρυθεῖς μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ νεοτουρκικοῦ συντάγματος. Πρβλ. Στ. Παπαδοπούλου, αὐτόθι, σ. 125-126. Περισσότερα στοιχεῖα περὶ τῶν μνημονευθέντων τούτων συλλόγων βλ. εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης (εἰς τὸ ἐξῆς ΑΜΘ), Φακέλλους (εἰς τὸ ἐξῆς Φ.) 1.078-1.079, ἐνθα σφύζεται ἡ ἀλληλογραφία τῶν συλλόγων μετὰ τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Ἐνταῦθα ὑπάρχει, ὡσαύτως, χρήσιμον ὕλικόν κυρίως διὰ τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα (συντεχνίαι) Θεσσαλονίκης.

1. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.869.

2. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.873.

3. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.884.

4. ΑΜΘ, Φ. 1.078, ἐνθα σφύζεται ἀδέσποτος ὁ σχετικὸς κανονισμὸς χειρόγραφος.

5. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.921.

6. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.874.

7. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.917.

8. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.873.

9. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.873, ἐνθα ἐπισυνάπτεται ὁ σχετικὸς κανονισμὸς χειρόγραφος, περιλαμβάνων τέσσαρα ἐν ὄλῳ ἄρθρα: τὸ κείμενον δημοσιεύεται ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 1.

Τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπετύγχανε τὴν ἀποστολὴν τῆς ἡ ἀδελφότητος αὕτη, συνίσταντο εἰς τὸν καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν ὑποδειγματικὸν ἐκκλησιασμὸν ἀπάντων τῶν μελῶν, εἰς τὰς συγκεντρώσεις ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος, τὸ ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς, πρὸς ἀνάγνωσιν τοῦ Κυριακοδρομίου τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Ἁλίου Μηνιάτη, τῶν λόγων τοῦ Γρηγορίου Γώγου καὶ τῆς Ἱερᾶς Κατηχήσεως τοῦ Πλάτωνος Μόσχας καὶ εἰς τὴν καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα τακτικὴν συνδρομὴν εἰς τὸ ταμεῖον δι' 1½ γροσίου πρὸς ἴδρυσιν βιβλιοθήκης τῆς ἀδελφότητος.

«Ἁ γ ι ο ς Μ η ν ᾶ ς»: Ὁ σύνδεσμος Βαρδαρίου «Ἁγιος Μηνᾶς» εἶχε, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἀποστολὴν του τὴν ἐθνικὴν ἐπαγρύπνησιν ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς ἐνορίας «Ἁγίου Μηνᾶ», ὅπου εἰργάζετο ἡ σλαβικὴ προπαγάνδα¹.

«Ὁ Εὐ α γ γ ε λ ι σ μ ό ς»: Ὁ σκοπὸς τοῦ σωματείου τούτου, βάσει τοῦ κανονισμοῦ του (ἄρθρ. 1)², ἦτο τριπλοῦς: Πρῶτον «ἡ συναδέλφωσις καὶ πνευματικὴ τῶν μελῶν ἀνάπτυξις», δεύτερον «νὰ ἐπέρχεται βοήθης εἰς τοὺς ἀδυνατοῦντας νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ τελευταῖα αὐτῶν Χριστιανικὰ καθήκοντα» καὶ τρίτον «ἡ ἀνακούφισις παντὸς ἀποδεδειγμένου ἀπόρου διὰ παροχῆς χρημάτων».

Τὰ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου συνίσταντο: εἰς τὴν ἴδρυσιν οἰκήματος πρὸς συνάθροισιν τῶν μελῶν δι' ἀνταλλαγὴν ἰδεῶν καὶ σύσφιξις τῶν φιλικῶν δεσμῶν, εἰς τὴν ἠθικὴν συμπαράστασιν καὶ συνεργασίαν τῶν μελῶν πρὸς ἀλληλα, εἰς τὴν σύστασιν ἀναγνωστηρίου καὶ σχηματισμὸν βιβλιοθήκης καὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν διαλέξεων περὶ ἐπικαίρων καὶ ὠφελίμων ζητημάτων. Τὸν συντονισμὸν τῆς ἀνωτέρω δραστηριότητος εἶχον ἀναλάβει δύο τμήματα: τὸ ἐντευκτήριον καὶ τὸ ἀναγνωστήριον (ἄρθρ. 3), τὰ ὁποῖα ἐλειτούργουν βάσει εἰδικῶν κανονισμῶν καὶ διηθύνοντο ὑπὸ διμελοῦς κοσμητείας (ἄρθρ. 27, 28 καὶ 30).

Τὸ σωματεῖον διωκεῖτο ὑπὸ ἐννεαμελοῦς διοικητικοῦ συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐξ ἐνὸς προέδρου, ἀντιπροέδρου, γενικοῦ γραμματέως, εἰδικοῦ γραμματέως, ταμίου, εἰδικοῦ ταμίου καὶ τριῶν συμβούλων (ἄρθρ. 26) καὶ ἐκλεγομένου ἐν γενικῇ συνεδρίᾳ τῶν μελῶν δι' ἓν ἔτος ἀπὸ 22 Μαΐου μέχρι 31 Μαΐου (ἄρθρ. 29). Ἐπέτειος ἑορτῆ τῆς ἀδελφότητος εἶχεν ὀρισθῆ

1. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀριθ. ἐγγρ. 9.921.

2. Ὁ κανονισμὸς οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ 54 ἄρθρων εἰς ὀκτὼ κεφάλαια: τὸ πρῶτον ὁμιλεῖ περὶ τοῦ σκοποῦ (ἄρθρ. 1-3), τὸ δεύτερον περὶ τῶν μελῶν (ἄρθρ. 4-13), τὸ τρίτον περὶ γενικῶν διατάξεων (ἄρθρ. 14-22), τὸ τέταρτον περὶ δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν (ἄρθρ. 23), τὸ πέμπτον περὶ πόρων τοῦ σωματείου (ἄρθρ. 24-25), τὸ ἕκτον περὶ γενικῆς διοικήσεως (ἄρθρ. 26-31), τὸ ἕβδομον περὶ ἰδιαιτέρων καθηκόντων τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου (ἄρθρ. 32-40) καὶ τὸ ὄγδοον περὶ γενικῶν συνεδριάσεων (ἄρθρ. 41-54)· τὸ κείμενον δημοσιεύεται ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 2.

ἡ τρίτη Κυριακὴ τοῦ μηνὸς Μαΐου (ἄρθρ. 51), ὡς σύμβολον δὲ κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ ἐκδηλώσεις παρουσιάζετο «ταινία ἑλληνικοῦ χρώματος, ἐφ' ἧς διὰ μελανῶν γραμμάτων ἐφέρετο ἡ ἐπωνυμία **Σωματεῖον Ὁ Εὐαγγελισμὸς 1904**» (ἄρθρ. 52).

«**Ἀνατολικὴ Ἐνωσις**»: Εἰς ἔγγραφον τοῦ σωματείου πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀλέξανδρον (ἀπὸ 6 Μαρτίου 1908), ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῶν: Ἰω. Γεωργιάδου, Κ. Νικολοπούλου καὶ Α. Μπαχαράκη, ἐζητεῖτο ἡ μεσολάβησις τοῦ μητροπολίτου παρὰ τῇ Κυβερνήσει, ὅπως ἀναγνωρισθῇ τὸ σωματεῖον τῶν, ἀνετίθετο ἡ ἐπίσημος προεδρία εἰς τὸν μητροπολίτην καὶ καθωρίζετο ὁ σκοπὸς τοῦ σωματείου ὡς καθαρῶς ἀγαθοεργός, ἤτοι περίθαλψις τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσφύγων καὶ ἀρωγὴ τῶν ἀπόρων¹.

«**Πολιτικὸς Σύνδεσμος**»: Ὁ σύλλογος οὗτος εἶχε πολιτικὸν χαρακτήρα. Τοῦτο ὑποδηλοῖ βεβαίως ἡ ὀνομασία του, ἀλλὰ ἐξάγεται κυρίως ἐκ τινος ἐγγράφου τοῦ συλλόγου πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀλέξανδρον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκοινοποιεῖτο ὁ διορισμὸς δύο μελῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ συνδέσμου, τοῦ Δ. Ρίζου καὶ Κ. Χατζηαντωνίου, «ὅπως μετ' ἄλλων ἀντιπροσώπων συσκευθῶσι ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει περὶ ὑποδείξεως ὑποψηφίων ὁμογενῶν βουλευτῶν τοῦ Σαντζακίου Θεσσαλονίκης»².

2. Ο ΕΝ ΑΣΒΕΣΤΟΧΩΡΙΩ «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ» ΚΑΙ Ο «ΟΜΙΛΟΣ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ»

«**Σύλλογος τῶν Κυριῶν**»: Εἰς τὸ Ἀσβεστοχώριον ὑπῆρχον τὰ κάτωθι σωματεῖα: «Μνημόσυνον» καὶ «Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν» διαλυθεῖσαι τὸ 1906-1907, ἡ «Λέσχη τῶν Νέων» διαλυθεῖσα συντόμως, ὁ «Ὀμιλος Εὐελπίδων» ἰδρυθεὶς τὸ 1903 καὶ διαλυθεὶς τὸ 1911 ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ ἡ «Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν» ἰδρυθεῖσα τὸ 1906 καὶ δρῶσα μέχρι σήμερον³. Τῆς τελευταίας ταύτης ἀδελφότητος εὔρομεν τὸ ἀρχικὸν χειρόγραφον τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἀποτεθειμένου εἰς τὸ ἱστορικὸν ἀρχεῖον τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης⁴.

1. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.874.

2. ΑΜΘ, Φ. 1.079, ἀρ. ἐγγρ. 9.917.

3. Γ. Τσέκου, Ἱστορία τοῦ Ἀσβεστοχωρίου, Θεσσαλονίκη 1957, σ. 127-134, 181-182. Πρβλ. Στ. Παπαδόπουλου, ἑ.ἀ., σ. 128-129.

4. ΑΜΘ, Φ. 843, ἀρ. ἐγγρ. 7.805. Ὁ κανονισμὸς οὗτος κάμνει λόγον περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ συλλόγου, τῶν μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του, περὶ τῶν πόρων καὶ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ, περὶ τῶν συνεδριῶν καὶ τῶν καθηκόντων τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Διὰ τὸ δυσεὔρετον τοῦ κειμένου, ὁ κανονισμὸς οὗτος δημοσιεύεται ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 3.

Σκοπὸς τῆς ἀδελφότητος ταύτης, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον Ι τοῦ καταστατικοῦ τῆς, ὑπῆρξε: Πρῶτον «ἡ ὑποστήριξις ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν διὰ τῆς παροχῆς ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων δις τοῦ ἔτους ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Συλλόγου» καὶ δεύτερον «ἡ ἀποφυγὴ παντὸς κακοῦ ξενικοῦ ἐθίμου καὶ ἡ ἐπικράτησις ἀρχῶν τεινουσῶν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, καὶ εἰς τὴν Ἑλληνοπρεπῆ μὀρφωσιν τῶν τέκνων», δηλαδὴ ἀπέβλεπεν εἰς καθαρῶς φιλανθρωπικοὺς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔθνικοὺς λαογραφικοὺς σκοποὺς.

Ἐὸ «Σύλλογος τῶν Κυριῶν» Ἀσβεστοχωρίου διωκεῖτο ὑπὸ ἐννεαμελοῦς συμβουλίου, ἀποτελουμένου ὑπὸ προέδρου, ταμίου, γραμματέως καὶ ἕξ συμβούλων, ἐκλεγομένων ἐν γενικῇ συνεδριάσει τῶν μελῶν, ὀρισμένως κατ' Ἰανουάριον ἐκάστου ἔτους, δι' ἐν ἔτος.

«Ὁμίλος Εὐελπίδων»: Ἀπὸ ἐπιστολῆν τοῦ ὀμίλου πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀλέξανδρον (24 Ἰουνίου 1905), ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτοῦ Χρήστου Πελτέκη καὶ τοῦ γραμματέως Χρήστου Θωμαΐδη, δύναται τις νὰ προσδιορίσῃ ἐπακριβῶς τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἰδρύθη οὗτος, ὡς καὶ τὴν ἐν γένει δραστηριότητά του¹.

Διπλοῦς ὑπῆρξεν ὁ σκοπὸς τοῦ ὀμίλου: Πρῶτον ἡ ἐπιδίωξις τῆς ἐνίσχυσεως τοῦ ἔθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων καὶ δεύτερον ἡ ἄγρυπνος περιφρούρησις τοῦ χωρίου κατὰ πάσης διεισδύσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν (τῆς βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας καὶ τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Παύλου) καὶ συγχρόνως ἡ πρόληψις ἀπὸ τοῦ προσηλυτισμοῦ εἰς αὐτὰς τῶν ἀπλοϊκῶν καὶ ἀνερματίστων ἔθνικῶς κατοίκων².

Τὰ μέσα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν πολιτῶν συνίσταντο: εἰς τὰς κατ' ἰδίαν συζητήσεις ἐπὶ ἔθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν θεμάτων, εἰς τὸν ἀδιάλειπτον συγχρωτισμὸν μετ' αὐτῶν, εἰς τὰς δημοσίας διαλέξεις εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ ὀμίλου καὶ τέλος τὴν ἐκμίσθωσιν εἰδικοῦ διδασκάλου πρὸς συστηματικὴν διαφώτισιν τῶν κατοίκων.

Ἐὸ ὀμιλος εἶχε συλλάβει, ὡσαύτως, τὸ σχέδιον ἰδρύσεως νυκτερινῆς σχολῆς διὰ τοὺς ἀπόρους νέους καὶ τοὺς ἀναλφαβήτους πολίτας³. Ἡ ἀνωτέρω δραστηριότης τῶν ὀργανωμένων νέων Ἀσβεστοχωρίου ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τὰ πέριξ χωρία⁴.

1. ΑΜΘ, Φ. 543, ἀρ. ἐγγρ. 7.783. Λόγω τῆς σπουδαιότητος, τὴν ὁποῖαν ἐνέχει διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ «Ὁμίλου Εὐελπίδων», τὸ ἐγγραφοῦν τοῦτο δημοσιεύεται νῦν τὸ πρῶτον ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 4.

2. ΑΜΘ, Φ. 543, ἀρ. ἐγγρ. 7.783, σ. 1.

3. ΑΜΘ, αὐτόθι, σ. 2.

4. ΑΜΘ, αὐτόθι, σ. 3.

3. Η ΕΝ ΜΠΕΡΟΒΩ ΑΓ'ΑΘΟΕΡΓΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ «Η ΕΛΠΙΣ»

Ἡ ἑλληνικὴ κοινότης Μπέροβο (ἢ Μπέροβα καὶ Μπερόβη, σήμερον Βερτίσκο), ὑπαγομένη διοικητικῶς εἰς τὸν καζάν (ἐπαρχίαν) Λαγκαδά, κατέβαλε φιλοτίμους προσπαθείας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος μας (ἀπὸ τοῦ 1901 καὶ ἐξῆς) διὰ τὴν σχολικὴν, κοινωνικὴν προκοπὴν τῶν μελῶν της¹. Οἱ κάτοικοί της, παρ' ὄλην τὴν πτωχείαν των, ἰδιαιτέρως ἐμερίμνησαν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν σχολείου, τὸ ὁποῖον ἀπέκτησαν κατόπιν πολυετῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν, τῇ συμπαραστάσει κυρίως τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης καὶ τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους².

Ἡ κοινότης τοῦ Μπερόβου κατὰ τὸ 1905 ἔκαμε ἐν περαιτέρῳ βῆμα εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξίν της· ἵδρυσε τὴν ἀγαθοεργὸν ἀδελφότητα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡ Ἑλπίς». Αὕτη ἔταξεν ὡς βασικὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς της, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 1 τοῦ κανονισμοῦ της³,

1. Εἶναι λίαν συγκινητικὴ μία ἐκκλησις τῆς κοινότητος ταύτης ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου 1901 διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν νηπιαγωγείου· ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς: «Βλέποντες τὰ περίξ ἡμῶν χωρία μεριμνῶντα περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν αὐτῶν διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν σχολείων των καὶ διὰ τῆς ἀνιδρύσεως νέων πρὸς ἐξημέρωσιν καὶ ἐξανθρωπισμὸν τῶν τέκνων των καὶ σχηματισμὸν τῆς κοινωνίας κατὰ θεόν, θὰ ὑπελειόμεθα καὶ ἡμεῖς κατὰ πολὺ, ἂν μὴ ἐδεικνύομεν ζῆλον καὶ προθυμίαν διὰ τὸν εὐγενῆ τοῦτον ἀγῶνα. Καὶ ἀπὸ πολλοῦ μὲν εἶχομεν συλλάβη (sic) κατὰ νοῦν τὴν ἀνίδρυσιν νηπιαγωγείου, ἔνεκα ὅμως τῆς ἐλλείψεως κοινοτικῶν πόρων καὶ τῆς μεγάλης πενίας τῆς μαστιζούσης ἡμᾶς, ἄκοντες ἀνεβάλομεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, περιμένοντες εὐνοϊκώτερας περιστάσεις. Ἐπειδὴ δέ, τῶν ἐτῶν παρερχομένων, οὐδεμία βελτίωσις τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν καταστάσεως ἐγένετο, ἡ δὲ ἑλλειψις τοιοῦτου σχολείου καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαισθητὴ, ἐσκέφθημεν, ὅπως καταφύγωμεν εἰς τοὺς φιλομούσους ὁμογενεῖς, ἐξαιτούμενοι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, βέβαιοι ὄντες ὅτι οὗτοι δὲν θέλουσιν ἀρνηθῆ τὸν ὄβολόν των ὑπὲρ τοσοῦτον ἱεροῦ σκοποῦ. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν διωρίσαμεν ἀντιπρόσωπον τὸν πατριώτην μας κύριον Ἀστέριον Δημητρίου, εἰς τὸν ὁποῖον δύναται ὁ βουλόμενος νὰ προσφέρῃ ὅ,τι προαιρεῖται, καταχωρίζων τὴν συνδρομὴν του εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ βιβλίον συνδρομῶν, ἐσφραγισμένον ὑπὸ τῆς χωρικῆς σφραγίδος καὶ ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Εὐελπιστοῦντες ὅτι ἡ ἐκκλησις ἡμῶν αὕτη εἰς τὰ φιλόμουσα αἰσθήματά σας θέλει εὐρη ἡχῶ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, διατελοῦμεν ἐκ τῶν προτέρων εὐγνώμονες». Τὸ κείμενον τῆς ἀνωτέρω ἐκκλήσεως σφάζεται εἰς τὸ ΑΜΘ, Φ. 540β, ἀριθ. ἐγγρ. 8.481.

2. ΑΜΘ, Φ. 540β, ἀρ. ἐγγρ. 8.487: «...ἡ στέρησις σχολείου μᾶς ἠνάγκασε νὰ ἀρχήσωμεν (sic) τὴν ἀνέγερσιν τοιοῦτου πρὸς διετίαν, ὡς γνωρίζει ἡ ἱερὰ Μητρόπολις. Ἄλλ' ἡ ἀνέχεια (sic) ἄφησε τὸ ἔργον ἀτελὲς καὶ ἡ ἀπελπίσις μᾶς ἠνάγκασε νὰ στρέψωμεν τὰ βλέμματα καὶ πάλιν πρὸς τοὺς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Πατέρας κοινῶς ἀπεφασήθη (sic) νὰ σταλῶσιν ὡς ἐπίτροποι τῆς κοινότητος οἱ Αἰδεσιμώτατοι πατῆρ Νικόλαος καὶ κ. Παναγιώτης Χ' Δημητρίου, πληρεξουσίου (sic) πρὸς συνδρομὴν καὶ ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου, ἐλείπεται (sic) ὅμως ἡ σύστασις τῆς Ὑμετέρας Παναγιώτητος (sic) καὶ παρακαλοῦμεν νὰ ἐκδώσητε συστατικὴν, δυνάμει τῆς ὁποίας δυνηθῶσιν νὰ συνάξωσιν συνδρομὴν...».

3. Σφάζεται χειρόγραφος εἰς τὸ ΑΜΘ, Φ. 540β, ἀριθ. ἐγγρ. 8.488-1, περιλαμβανῶν 28 ἄρθρα εἰς ἕξ κεφάλαια: τὸ πρῶτον ὀμιλεῖ περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀδελφότητος (ἄρθρ. 1),

πρῶτον «τὴν βελτίωσιν καὶ προαγωγὴν τῆς ἐγγωρίου ἐλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκπαιδεύσεως», δεῦτερον «τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τῶν μελῶν καὶ τοῦ καθόλου ὁμογενοῦς στοιχείου διάπλασιν» καὶ τρίτον «τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἀπόρων καὶ πασχόντων ὁμογενῶν».

Ἐνωτέρω σκοπός, τονίζεται ἀκολούθως εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ, θὰ ὑλοποιεῖτο: πρῶτον «διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ὑποστηρίξεως τῶν σχολείων Μπερόβης ἀναλόγως τῶν πόρων αὐτῆς», δεῦτερον «διὰ συστάσεως βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστηρίου» (ἄρθρ. 21), τρίτον «διὰ δημοσίων ἠθικῶν καὶ διδακτικῶν διαλέξεων καὶ κοινωφελῶν ἀναγνωσμάτων εἰς ἃ ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται πάντα τὰ μέλη» (ἄρθρ. 22-23) καὶ τέταρτον «διὰ τῆς παροχῆς βοθητῶν τοῖς ἀπόροις καὶ πάσχουσιν ὁμογενέσι κατὰ τὰς ἐορτὰς ἰδίᾳ τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα». Ἐὐλόγος διωκεῖτο ὑπὸ συμβουλίου ἐξ ἑνὸς προέδρου, ἀντιπροέδρου, ταμίου, γραμματέως καὶ τριῶν μελῶν, ἐκλεγομένων κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν τακτικῶν μελῶν ἐν γενικῇ συνεδρίᾳ τῶν μελῶν.

4. Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΑΓΑΠΑΤΕ ΑΛΛΗΛΟΥΣ»

Ἐξ ἐγγράφου πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἰθνασίον, ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 398 καὶ ἡμερομηνίαν 23 Νοεμβρίου 1902, φυλασσομένου εἰς τὸν 1.078 φάκελλον τοῦ ἀρχείου τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, πληροφοροῦμεθα ὅτι εἰς Ζάροβο (ἢ Ζαρόβη, σήμερον Νικόπολις) τῆς ἐπαρχίας Λαγκαδᾶ ὑπῆρχε φιλεκπαιδευτικὸς σύλλογος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἰγαπάτε Ἰλλήλους», ὁ ὁποῖος συνετῆρει δι' ἰδίων πόρων τὸ σχολεῖον τῆς περισωθεισῆς μικρᾶς ἐλληνικῆς κοινότητος ἐκ 10 περίπου οἰκογενειῶν. Ἡ ἐθνικὴ προσφορὰ τοῦ συλλόγου τούτου πρὸς τὴν μικρὰν αὐτὴν ἐστίαν τοῦ ἐλληνισμοῦ ὑπῆρξεν ἀξιόλογος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τοῦ χωρίου τούτου ἀνεπήδησε ἡ πρώτη φλόξ τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας εἰς τὴν περιοχὴν Λαγκαδᾶ.

5. Η ΦΙΛΟΠΡΟΔΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΚΑΜΕΝΙΚΩΝ «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

Εἰς τὰς Σέρρας γνωστοὶ διὰ τὴν πολυσχιδῆ σχολικὴν, ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν δραστηριότητά των εἶναι οἱ κάτωθι σύλλογοι: «Ἐ Μακεδονικὸς Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος» ἰδρυθεὶς τὸ 1870, ἢ «Φιλόμουσος Ἰδελφότης Οὐρανία Σερρῶν» ἰδρυθεῖσα τὸ 1879, ὁ «Ἐρφεὺς» ἰδρυθεὶς τὸ 1905, ὁ

τὸ δεῦτερον περὶ τῶν μελῶν καὶ τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀδελφότητος (ἄρθρ. 2-17), τὸ τρίτον περὶ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Ἰδελφότητος (ἄρθρ. 8-15), τὸ τέταρτον περὶ τῶν συνεδριάσεων (ἄρθρ. 16-20), τὸ πέμπτον περὶ βιβλιοθήκης (ἄρθρ. 2-23) καὶ τὸ ἕκτον περὶ γενικῶν τινῶν διατάξεων (ἄρθρ. 24-28). Διὰ τὸ δυσεῦρετον τοῦ κειμένου, ὁ κανονισμὸς οὗτος δημοσιεύεται ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 5.

«Ἐθνικός Σύνδεσμος» ἰδρυθεὶς τὸ 1909 καὶ τὰ φιλανθρωπικὰ σωματεῖα: «Πρόνοια», «Τὸ Θεῖον Κήρυγμα» καὶ «Ἀδελφότης Κυρίων»¹.

Ἡ ἀδελφότης Καμενίκων «Ὁ Εὐαγγελισμός» ἰδρύθη τὸ 1890 καὶ ἐδραστηριοποιήθη βάσει κανονισμοῦ². Σκοπὸς τῆς ἀδελφότητος ταύτης, ὅπως δηλοῦται οὗτος εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῆς, ὑπῆρξε «κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ἢ ἐκ βάθρων ἀνέγεροις κτιρίου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο συνοικιῶν, Ἄνω καὶ Κάτω Καμενίκης, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἑλληνικὴ πλήρης δημοτικὴ σχολή, κατὰ δεῦτερον δὲ λόγον ἢ μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς σχολῆς ἀρωγὴ πρὸς συντήρησιν αὐτῆς».

Κατὰ βάσιν ὅμως ἢ σκοπιμότης τῆς ἀδελφότητος ταύτης δὲν ἦτο ἀπλῶς ἡ ἴδρυσιν καὶ ἡ συντήρησιν σχολείου διὰ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῶν δύο τούτων συνοικισμῶν, ἀλλὰ βαθυτέρα καὶ οὐσιαστικωτέρα: ἡ διὰ τοῦ σχολείου ἐθνικὴ ἀντίδρασις κατὰ τῆς σλαβικῆς προπαγάνδας, ἢ ὁποῖα εἰς τοὺς δύο συνοικισμούς, Ἄνω καὶ Κάτω Καμενίκης, εἶχεν εἰσχωρήσει ἐπικινδύνως καὶ εἶχε προχωρήσει εἰς τὴν ἴδρυσιν μεγαλοπρεποῦς σχολείου πρὸς προσηλυτισμὸν εἰς αὐτὸ τῶν τέκνων τῶν κατοίκων τῶν δύο συνοικισμῶν³.

Ἡ ἀδελφότης εἰς ἐπιστολὴν τῆς ἀπὸ 25 Μαΐου 1894 πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἀθανάσιον, τὴν συμπαράστασιν τοῦ ὁποίου ἐξαιτεῖται διὰ τὴν εὐδόωσιν τοῦ ἔργου τῆς, σαφῶς ἐκθέτει τὴν ἀνωτέραν ἐθνικὴν σημασίαν τοῦ ἔργου τῆς: «Τὸ τελευταῖον ἀτυχεὲς γεγονός, τὸ ἀπασχολοῦν τὴν ἀλγεινὴν μέριμναν τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, Σεβασμιώτατε, διερμηνεῦει σαφέστερα τὴν σημασίαν Σχολείου, ἰδρυθησομένου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο συνοικιῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἐν αἷς οἱ δεινοὶ ἀντίπαλοι, καταχθόνια βουλευμάτα κατὰ τῆς ἱερᾶς ὀρθοδοξίας βουλευόμενοι, τὴν σαγηνευτικὴν αὐτῶν προπαγάνδαν ἔστησαν καὶ παντοίας ἐξακολουθοῦσι μηχανώμενοι ἐνεργείας πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπικινδύνου δι' ἡμᾶς σκοποῦ των.

1. Περὶ τῶν συλλόγων τούτων βλ. Σ τ. Π α π α δ ο π ο ὑ λ ο υ, ἔ.ἀ., σ. 54-58, ἐνθα λεπτομέρεστερον περὶ τῶν εἰς Σέρρας συλλόγων μετὰ σχετικῆς βιβλιογραφίας.

2. Ἐδημοσιεύθη εἰς ἴδιον τεῦχος εἰς Ἀθήνας τὸ 1894 ὑπὸ τὸν τίτλον «Κανονισμός τῆς ἐν Σέρραις Φιλοπροοδευτικῆς Ἀδελφότητος Καμενίκων Ὁ Εὐαγγελισμός» καὶ περιλαμβάνει 29 ἐν ὄλῳ ἄρθρα εἰς 8 κεφάλαια: τὸ πρῶτον καθορίζει τὸν σκοπὸν τῆς ἀδελφότητος, τὸ δεῦτερον κάμνει λόγον περὶ τῶν μελῶν αὐτῆς (ἄρθρ. 2-7), τὸ τρίτον ὁμιλεῖ περὶ δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ μεγάλων εὐεργετῶν (ἄρθρ. 8), τὸ τέταρτον περὶ διοικήσεως τῆς ἀδελφότητος (ἄρθρ. 9-18), τὸ πέμπτον περὶ συνεδριῶν αὐτῆς (ἄρθρ. 19-23), τὸ ἕκτον περὶ πόρων καὶ προσόδων (ἄρθρ. 24), τὸ ἕβδομον ὁρίζει τὰ περὶ ἑορτῶν καὶ ἀρχαιρεσιῶν τῆς ἀδελφότητος (ἄρθρ. 25), τὸ ὄγδοον περὶ εἰδικῶν ἐπιτρόπων (ἄρθρ. 26-27) καὶ τὸ ἕνατον περὶ σφραγίδος (ἄρθρ. 28-29)· διὰ τὸ δυσεῦρετον τοῦ κειμένου, ἀναδημοσιεύεται ὁ κανονισμός οὗτος ἐν τέλει τοῦ παρόντος, ὡς ὑπ' ἀριθ. 6.

3. Ν. Β λ ἄ χ ο υ, Τὸ Μακεδονικὸν ὡς φάσις τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζητήματος 1878-1908, Ἀθήναι 1935, σ. 134.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων δελεαστικῶν μέσων, ὧν χρῆσιν ἐνδελεχῆ καὶ σύντονον ποιοῦνται, κυριώτατον καὶ ἀποτελεσματικώτατον ἐθεώρησαν τὴν ἴδρυσιν Σχολείου ἐπιδεικτικοῦ καὶ δυναμένου νὰ θαμβῶνῃ τὰ ὄμματα τῶν ἐν ταῖς δύο συνοικίαις, Ἰνω καὶ Κάτω Καμενίκη, οἰκούντων, ὧν οἱ πλεῖστοι διὰ τὴν ἀγροτικότητα τοῦ βίου καὶ ἄγνοιαν εὐδελέαστοι καὶ εὐσαγήνευτοι εἰκότως νομίζονται. Πρὸς ματαίωσιν λοιπῶν καὶ ἐξουδετέρωσιν τοῦ ἐπιφόβου σκοποῦ τῶν δεινῶν ἀντιπάλων ἢ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ συστᾶσα ἡμετέρα Ἰαδελφότης ἐνόμισε καθῆκον αὐτῆς ἀπαραίτητον νὰ ἐντείνῃ τὰς πρὸς ἴδρυσιν ἡμετέρου σχολείου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο εἰρημένων συνοικιῶν προσπαθείας τῆς καὶ νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ ἔργον, ἐξαιτουμένη πρὸς τοῦτο ἐνθέρμως τὴν φιλογενῆ συνδρομὴν τῶν τε ἐγγχωρίων καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν¹.

Ἡ ἀδελφότης διωκεῖτο ὑπὸ ἐνδεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς: ἐκ τοῦ προέδρου, ἀντιπροέδρου, ταμίου, δύο γραμματέων, γενικοῦ καὶ εἰδικοῦ ταμίου καὶ ἕξ συμβούλων, ἐκλεγομένης κατ' ἔτος ἐν γενικῇ συνεδριάσει τῆς ἀδελφότητος ἐκ τῶν τακτικῶν μελῶν (ἄρθρ. 9), τὴν Παρασκευὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (ἄρθρ. 25), καὶ ἐώρταζε δις τοῦ ἔτους, τὴν 26ην Σεπτεμβρίου, ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐτιμᾶτο ὁ ναὸς τῆς Ἰνω Καμενίκης καὶ τὴν 25ην Μαρτίου, ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅτε ἐπανηγύριζεν ὁ ναὸς τῆς Κάτω Καμενίκης.

6. ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΓΕΥΓΕΛΗΣ

Ἰπῆρχον: ἢ «Ἰαδελφότης Κυριῶν», ἢ «Ἰαδελφότης Ἰαλληνίδων Κυριῶν» καὶ ἕνας φιλεκπαιδευτικὸς σύλλογος, ἔργον τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἢ ἴδρυσις καὶ συντήρησις τοῦ πρώτου νηπιαγωγείου τῆς πόλεως². Ἰαπὸ ἐγγραφον τοῦ φιλεκπαιδευτικοῦ συλλόγου Γευγελῆς πρὸς τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Ἰαθανάσιον πληροφοροῦμεθα ἐπὶ πλέον ὅτι ὁ σύλλογος οὗτος ἰδρύθη περὶ τὰ τέλη τοῦ 1902 καὶ ἐπωνομάζετο «Φιλόπτωχος καὶ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἰαδελφότης». Πρῶτος πρόεδρος αὐτῆς εἶχε διατελέσει ὁ Θ. Γεωργίου καὶ γραμματεὺς ὁ Γ. Μοσχόπουλος³.

Β'

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ»

Ἰαρθρον Α'. Ἰο σκοπὸς τῆς Ἰαδελφότητος ταύτης ἔσεται ἢ ἐκμάθησις τῶν Δογμάτων, Μυστηρίων καὶ ἐντολῶν τοῦ θείου Νόμου πρὸς σω-

1. ΑΜΘ, Φ. 539δ, ἀρ. ἐγγρ. 8.572, ἐνθα ἐπισυνάπτεται ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κανονισμὸς.

2. Στ. Παπαδοπούλου, ἔ.ἀ., σ. 71-72.

3. ΑΜΘ, Φ. 1.078, ἐνθα ἀδέσποτον σφάζεται τὸ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 11 καὶ ἡμερομηνίαν 3 Δεκεμβρίου 1902 ἐγγραφον.

τηρίαν ψυχικὴν τῶν Ἀδελφῶν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐτέρως φρονούντων καὶ παντὶ σθένει προσπαθούντων νὰ ἀποπλανῶσιν ἀπλουστέρους τινὰς Ἀδελφοὺς Χριστιανούς.

Ἄρθρον Β'. Ὅφείλουσιν ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ ἐκάστην Κυριακὴν καὶ Ἑορτὴν νὰ πηγαίνωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν λίαν πρωτῶ, ἐκτὸς μεγάλης ἀνάγκης, καὶ μετ' ἀπαιτουμένης προσοχῆς καὶ ἄκρας εὐλαβείας νὰ ἴστανται καὶ ἀκροάζωνται τὴν Ἱερὰν ἀκολουθίαν καὶ λειτουργίαν καὶ τὰ ἀναγνώσματα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἄρθρον Γ'. Ἐκάστην Κυριακὴν τὸ ἑσπέρας θὰ συνέρχωνται τὰ μέλη αὐτῆς καὶ θὰ ἀναγινώσκωσιν τὸ Κυριακοδρόμιον τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, τὰς διδασκαλίας Ἡλίας Μηνιάτη, τοὺς λόγους Γρηγορίου Γώγου, τὴν Ἱερὰν Κατήχησιν τοῦ Πλάτωνος Μόσχας καὶ ἄλλων Διδασκάλων τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον Δ'. Ἐκαστὸν μέλος τῆς Ἀδελφότητος θὰ καταθέτῃ εἰς τὸ ταμεῖον $1/2$ γρόσιον καθ' ἑβδομάδα πρὸς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαιούτων αὐτῆς βιβλίων.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 27 Ἰανουαρίου 1902.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῇ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ».
ΙΔΡΥΘΕΝΤΟΣ ΤΟ 1904

Κεφάλαιον Α'

Σκοπὸς τοῦ Σωματείου

Ἄρθρον 1ον

Συναινέσει ἀδιαιρέτων ἀδελφῶν, ἰδρύεται σήμερον τὴν 21ην Μαΐου Σωματεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σωματεῖον ὁ Εὐαγγελισμός», τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι: α) Ἡ συναδέλφωσις καὶ σωματικὴ τῶν μελῶν ἀνάπτυξις. β) Νὰ ἐπέρχηται βοηθὸς εἰς τοὺς ἀδυνατοῦντας νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ τελευταῖα αὐτῶν Χριστιανικὰ καθήκοντα καὶ γ) Ἡ ἀνακούφισις παντὸς ἀποδεδειγμένου ἀπόρου διὰ παροχῆς χρημάτων.

Ἄρθρον 2ον

Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου εἶναι: α) Ἡ ἴδρυσις οἰκήματος πρὸς συνάθροισιν τῶν μελῶν, ἀνταλλαγὴν ἰδεῶν καὶ σύσφιγξιν τῶν φιλικῶν πρὸς ἀλλήλους δεσμῶν. β) Ἡ ἠθικὴ τῶν μελῶν ἀλληλοβοήθεια καὶ ἡ συνεργασία αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀμοιβαίου σκοποῦ. γ) Ἡ σύστασις λαϊκοῦ ἀναγνωστηρίου καὶ σχηματισμὸς βιβλιοθήκης. δ) Ἡ σύστασις ὁμιλιῶν ἢ ἀναγνωσμάτων περὶ ἐνδιαφερόντων καὶ ὠφελίμων ζητημάτων.

ἸΑρθρον 3ον

ἸΗ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω ἐργασία εἶναι διανεμημένη εἰς δύο τμήματα: α) ἸΕντευκτήριον, β) ἸΑναγνωστήριον. Τὴν λειτουργίαν δὲ ἐνὸς ἐκάστου τῶν τμημάτων τούτων ὀρίζουσιν εἰδικοί κανονισμοί.

Κεφάλαιον Β΄

Περὶ Μελῶν

ἸΑρθρον 4ον

Τὰ μέλη τοῦ σωματείου διακρίνονται εἰς τακτικά, συνδρομητάς, ἀντεπιστέλλοντα καὶ ἐπίτιμα.

ἸΑρθρον 5ον

Τακτικὸν μέλος δύναται νὰ γίνῃ πᾶς ὅστις παραδεχόμενος τὸν σκοπὸν τοῦ Σωματείου ἔχει ἠθικὸν ἀδιαφιλονείκητον καὶ ἄμεμπτον προηγουμένην συμπεριφορὰν πρὸς τὸ Σωματεῖον.

ἸΑρθρον 6ον

Συνδρομητὴς λογίζεται ὁ χρηματικὸς (sic) συνδράμων τὸν σκοπὸν τοῦ Σωματείου.

ἸΑρθρον 7ον

ἸΑντεπιστέλλον μέλος θεωρεῖται τὸ τακτικὸν μέλος ὅπερ εὑρίσκεται μακρὰν τῆς Θεσσαλονίκης ἐξακολουθεῖ δὲ τὴν ἀπότησιν (sic) τῆς συνδρομῆς του, διαγράφεται δὲ τοῦ μητρώου, ἐὰν καθυστερήσῃ τὴν συνδρομὴν ἐπὶ ἓν ἔτος.

ἸΑρθρον 8ον

ἸΕπίτιμον μέλος ἀναγορεύεται πᾶς ὅστις μεγάλως θὰ ἔχει (sic) συντελέσει διὰ τῆς ἠθικῆς του ὑποστηρίξεως ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Σωματείου.

ἸΑρθρον 9ον

ἸΕπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Σωματείου αὐτοδικαίως θεωρεῖται ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης.

ἸΑρθρον 10ον

ἸἸνα τις ἐγγραφῆ μέλος τοῦ Σωματείου ὑποβάλλει αἴτησιν πρὸς τὸ Δ. Συμβούλιον, ὅπερ, ἐὰν θεωρηθῆ ὅτι τὸ προτεινόμενον μέλος ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὀριζόμενα προσόντα, ἐκθέτει κάλπην ἐν ἣ ψηφίζουσι τὰ μέλη. ἸΗ κάλπη μένει ἐκτεθημένη (sic) ἐπὶ δύο ἐβδομάδας καί, ἐὰν τὰ ψηφίσαντα μέλη εἶναι τοῦλάχιστον τὰ δύο τρίτα $\frac{2}{3}$, ἀνοίγεται αὕτη ἐνώπιον τοῦ Δ. Συμβουλίου, τότε ὁ ψηφιζόμενος θεωρεῖται μέλος, ὅταν ἔχη ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν πλειοψηφίαν.

ἄρθρον 11ον

Ἄν τὸ Δ. Συμβούλιον μετὰ τὴν ἐξέλεγχιν τῆς κάλπης νομίσει (sic) ὅτι ἡ ψηφοφορία δὲν ἔγεινεν (sic) ὀρθή, δικαιούται νὰ ἀκυρώσῃ αὐτὴν ἐκθέτων (sic) νέαν κάλπην.

ἄρθρον 12ον

Ἄμα τῇ ψηφίσει ἐνὸς τακτικοῦ μέλους στέλλεται αὐτῷ ἔγγραφος εἰδοποίησης τῆς ἀποφάσεως καὶ ταυτοχρόνως ἐγγράφεται ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ Σωματείου.

ἄρθρον 13ον

Οἱ συνδρομηταὶ καὶ τὰ ἐπίτιμα μέλη ἀναγορεύονται μόνον ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Κεφάλαιον Γ'

Γενικαὶ διατάξεις

ἄρθρον 14ον

Ἐκαστον τακτικὸν μέλος ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ πρὸς ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος κανονισμοῦ.

ἄρθρον 15ον

Ἀπαγορεύεται αὐστηρότατα πᾶσα συζήτησις μὴ συνάδουσα τὸν σκοπὸν τοῦ Σωματείου (sic) καὶ ἀφορῶσα εἰς ζητήματα ἀλλότρια, ἡγουν πολιτικά, κοινοτικά καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ὡς καὶ πᾶν τὸ ἀντιβαῖνον εἰς τὴν αὐστηρὰν ἠθικὴν καὶ τοὺς νόμους τοῦ κράτους.

ἄρθρον 16ον

Πᾶς ὅστις ἤθελε θεωρηθῇ ἐπιβλαβῆς εἰς τὸ συμφέρον τοῦ Σωματείου, ἢ ἡ διαγωγή του μὴ ἀξιοπρεπῆς εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ διαγράφεται τοῦ Μητρώου δι' ἀποφάσεως τῆς ὀλομελείας ἐπὶ τούτου συγκαλουμένης.

ἄρθρον 17ον

Πᾶν μέλος καθυστεροῦν ἀδικαιολογήτως ἐπὶ τρεῖς μῆνας τὴν συνδρομὴν του ἢ ἄλλο τι χρηματικὸν ποσὸν ἢ πρᾶγμα παύει τοῦ νὰ θεωρηθῇ μέλος αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν ἤθελε πληρώσει τὰ καθυστερούμενα.

ἄρθρον 18ον

Πᾶν μέλος διαγραφόμενον κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἢ παραιτούμενον ἔκουσίως δι' οἶονδήποτε λόγον δὲν δικαιούται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν καταβληθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ συνδρομὴν ἢ τι ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ Σωματείου.

ἄρθρον 19ον

Ἐν ἡ περιπτώσει οἱ δι' ἀποχρῶντα λόγον ἀποχοροῦντες (sic) τοῦ Σω-

ματείου ζητήσωσι μετὰ καιρὸν τὴν ἀνανέωσιν τῆς ἐγγραφῆς των γίνονται δεκτοί, πληρώνοντες ἐκ νέου δικαίωμα ἐγγραφῆς τῆς ἀνανεώσεώς των, συνάμα δὲ καὶ τὸ ἓν τρίτον ($\frac{1}{3}$) τῆς ἀπουσίας των.

ἄρθρον 20ον

Πᾶν τακτικὸν μέλος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ τοῦ μετέχειν ὄλων τῶν τμημάτων, ἐκλέγεσθαι δὲ μετὰ ἕξ μῆνας ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς του.

ἄρθρον 21ον

Οἱ συνδρομηταὶ καὶ τὰ λοιπὰ μέλη ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλευθέρως φοιτᾶν εἰς τὸ οἶκημα τοῦ Σωματείου καὶ τοῦ μετέχειν τοῦ ἀναγνωστηρίου.

ἄρθρον 22ον

Τὰ μέλη τοῦ Σωματείου διὰ πᾶν παράπονον, ἢ παρατήρησιν κατὰ τινος τῶν συναδέλφων των ἢ κατὰ τῶν κοσμητῶρων ἀπευθύνονται πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον εἰς ὃ ἐπίκειται ἢ περαιτέρω φροντίς.

Κεφάλαιον Δ'

Δωρηταὶ - Εὐεργέται

ἄρθρον 23ον

Δωρητῆς λογίζεται πᾶς ὁ ἐφάπαξ προσφέρων εἰς τὸ Σωματεῖον ἀπὸ δύο (2) λίρας Τουρκίας μέχρι πέντε (5), εὐεργέτης ἄνω τῶν πέντε μέχρι δέκα (10) καὶ μέγας εὐεργέτης ἄνω τῶν δέκα (10) λιρῶν, τὰ ὀνόματα δὲ αὐτῶν ἀναγράφονται ἐν ἰδιαιτέρῳ πίνακι μεγάλοις γράμμασι ἀνηρητημένῳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Σωματείου.

Κεφάλαιον Ε'

Πόροι τοῦ Σωματείου

ἄρθρον 24ον

Οἱ πόροι τοῦ Σωματείου εἶναι: α) Τὸ δικαίωμα ἐγγραφῆς τῶν μελῶν ἐκ δέκα (10) γρ. ἀργυρῶν προκαταβαλλομένων. β) Αἱ μηνιαῖαι συνδρομαὶ αὐτῶν εἰς γροσ. ἀργ. ἕξ (6). γ) Αἱ εἰδικαὶ πρόσοδοι τῶν τμημάτων, ὀριζόμεναι ὑπὸ τῶν εἰδικῶν κανονισμῶν. δ) Αἱ τῶν Συνδρομητῶν ἐκ γροσίων ἀργ. ἕξ (6). ε) Αἱ ἕκτακτοι πρόσοδοι τῶν χορευτικῶν ἐσπερίδων καὶ ἄλλων. στ) Αἱ δωρεαί, τὰ εὐεργετήματα, τὰ κληροδοτήματα καὶ πᾶν ὅ,τι νομίσει συμφέρον ἢ ἀρμόδιον τὸ Δ. Συμβούλιον.

ἄρθρον 25ον

Ἐκ τῶν ἐκάστοτε ἐτησίων προσόδων 40% κρατοῦνται πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ὅπερ κατατίθεται εἰς τινὰ τράπεζαν, ἐγγρα-

φόμενον ἐξ ἀδιαίρετου ἐπ' ὀνόματι τριῶν μελῶν τοῦ Σωματείου, ἐκλεγομένων ἐν Γενικῇ συνελεύσει.

Κεφάλαιον Στ'

Γενικὴ Διοίκησις

ἄρθρον 26ον

Ἡ Γενικὴ Διοίκησις τῶν Σωματείων ἀνατίθεται εἰς ἔννεαμελές Διοικητικὸν Συμβούλιον, ὅπερ ἀποτελοῦσιν: Εἷς Πρόεδρος, εἷς Ἀντιπρόεδρος, εἷς Γενικὸς Γραμματεὺς, εἷς Εἰδικὸς Γραμματεὺς, εἷς Ταμίας, εἷς Εἰδ. Ταμίας καὶ τρεῖς Σύμβουλοι.

ἄρθρον 27ον

Ἡ δὲ διεύθυνσις ἐνὸς ἐκάστου τῶν τμημάτων ἀνατίθεται εἰς ἰδιαίτερον Κοσμήτορα.

ἄρθρον 28ον

Διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἀναγνωστηρίου ἐκλέγεται Κοσμήτωρ ἐπιφορτισμένος καὶ τὰ τῆς Βιβλιοθήκης, ὅστις ὀφείλει νὰ τηρῇ αὐτὴν ἐν τάξει καὶ καλῇ καταστάσει συμφώνως τοῦ εἰδικοῦ προγράμματος αὐτῆς (sic).

ἄρθρον 29ον

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐκλέγεται ἐν γενικῇ συνεδριάσει τῶν μελῶν, ἢ διάρκεια αὐτοῦ ὀρίζεται δι' ἓν ἔτος ἀπὸ 22 Μαΐου μέχρι τῆς 31 Μαΐου. Πᾶσαι δὲ αἱ ἄλλαι ἐπιτροπαὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 30ὸν

Τὸ Δ. Συμβούλιον φροντίζει περὶ τῶν γενικῶν συμφερόντων τοῦ Σωματείου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ σχέσεων, ἐπιτηρεῖ τὴν τήρησιν τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ καὶ τὴν λειτουργίαν ἐνὸς ἐκάστου τῶν τμημάτων, φροντίζει περὶ προσαρτήσεως νέων μελῶν καὶ περὶ τῆς ἐπαυξήσεως τῶν προσόδων τοῦ Σωματείου, συντάττει ἢ τροποποιεῖ τοὺς εἰδικοὺς τῶν τμημάτων Κανονισμούς, ἐκλέγει τὴν κοσμητείαν καὶ ἐν γένει ἀποφασίζει περὶ πάσης ὑποθέσεως τοῦ σωματείου, ἐφ' ὅσον αὕτη δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Κανονισμοῦ.

ἄρθρον 31ον

Τὸ Δ. Συμβούλιον συνεδριάζει τακτικῶς μὲν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις παραστῆ ἀνάγκη, ἀπαρτία θεωρεῖται, ὅταν παρῶσι πέντε (5) τῶν μελῶν αὐτοῦ· αἱ δὲ ἀποφάσεις των λαμβάνονται κατὰ πλειονοψηφίαν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Κεφάλαιον Ζ'

Ἰδιαίτερα καθήκοντα τοῦ Δ. Συμβουλίου

ἄρθρον 32ον

Ὁ Πρόεδρος

α) Ἀντιπροσωπεύει τὸ Σωματεῖον εἰς τὰς ἐξωτερικὰς αὐτοῦ σχέσεις.
 β) Ἐπιβλέπει τὴν ἐργασίαν τῶν τμημάτων. γ) Συγκαλεῖ καὶ διευθύνει τὰς γενικὰς καὶ τοῦ Δ. Συμβουλίου συνεδριάσεις, δίδων καὶ ἀφαιρῶν τὸν λόγον ἀφ' ἑκάστου τῶν μελῶν. δ) Συνεννοεῖται ἐν ἰδιαίτεροις συνεντεύξεσι μετὰ τῶν Κοσμητόρων περὶ τῶν ἀναγκῶν, τῶν διαφορῶν τμημάτων, ὑποβάλλων τὰς σχετικὰς αἰτήσεις εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον. ε) Ὑπογράφει τὰς ἐπιστολάς καὶ πᾶν ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ Σωματείου ὡς καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῶν, χαίρει δικαίωμα (sic) 2 ψήφων.

ἄρθρον 33ον

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

α) Ὑπογράφει τὰς ἀποδείξεις εἰσπράξεων. β) Ἐπιβλέπει τὰς πράξεις τοῦ Γραμματέως καὶ Ταμείου. γ) Συντάττει μετὰ τοῦ Εἰδ. Γραμματέως τὰ Πρακτικὰ τῶν γενικῶν συνεδριάσεων. δ) Ἀντικαθιστᾷ τὸν Πρόεδρον ἀπουσιάζοντα.

ἄρθρον 34ον

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

α) Κρατεῖ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Σωματείου, τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ. β) Σφραγίζει καὶ συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου πᾶν ἐκδιδόμενον ἔγγραφον. γ) Κρατεῖ τακτικὰ βιβλία ἐσόδων καὶ ἐξόδων. δ) Ἐκθέτει κατὰ τριμηνίαν συνοπτικῶς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου ἐν συνεδριάσει τοῦ Δ. Συμβουλίου.

ἄρθρον 35ον

Ὁ Εἰδικὸς Γραμματεὺς

α) Ἐγγράφει ἐν τῷ μητρώῳ τὰ μέλη. β) Συντάσσει τὰ πρακτικὰ ὅλων τῶν συνεδριάσεων μετὰ τοῦ Ἀντιπροέδρου. γ) Ἐκδίδει τὰς μηνιαίας ἀποδείξεις καὶ δελτία ἐγγραφῆς, ἐν γένει βοηθεῖ τὸν γεν. Γραμματέα εἰς τὰ καθήκοντά του.

ἄρθρον 36ον

Ὁ Γενικὸς Ταμίας

α) Ἐνεργεῖ ὅλας τὰς πληρωμὰς τοῦ Σωματείου, λαμβάνων ἀπόδειξιν διὰ πᾶσαν πληρωμὴν. β) Ὑπογράφει τὰς ἀποδείξεις ἐγγραφῆς, τηρῶν τακτικὸν βιβλίον ταμείου κλειόμενον κατὰ μῆνα. γ) Πᾶσαν δὲ τριμηνίαν ὑποβάλλει εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνοπτικὴν κατάστασιν τοῦ Ταμείου,

ὑποχρεούμενος νὰ καταθέτη εἰς ὅποιανδήποτε περίστασιν ζητηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τὰ ἐν τῷ Ταμείῳ εὑρισκόμενα χρήματα. δ) Εὐθύνεται ἀτομικῶς διὰ τὰ ἐμπιστευόμενα αὐτῷ χρήματα, τὸ δὲ εἰς τὰς χεῖρας του ταμειακὸν ὑπόλοιπον δέον ἵνα μηδέποτε ὑπερβαίνει (sic) τὰς 5 λίρας Τουρκίας, τὸ δὲ ὑπερβάλλον ποσὸν κατατίθεται εἰς τινὰ τράπεζαν συμφώνως τοῦ 25ου ἄρθρου (sic) τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 37ον

Ὁ Εἰδικὸς Ταμίας

α) Εἰσπράττει τὰς μηνιαίας συνδρομάς, κρατῶν βιβλίον τῶν προσωπικῶν λογαριασμῶν τῶν μελῶν. β) Δίδει κατὰ μῆνα λογαριασμὸν τῷ Ταμίᾳ, παραδίδων τὸ εἰσπραχθὲν ποσὸν καὶ λαμβάνει ἀποδείξιν παρ' αὐτοῦ καὶ οὗτος εὐθύνεται ἀτομικῶς διὰ τὰ εἰς τὰς χεῖράς του χρήματα.

Ἄρθρον 38ον

Ἐκαστος τῶν κοσμητόρων διευθύνει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας τοῦ τμήματός του συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἐκτελῶν τὰς διὰ τοῦ τμήματός του ἐγκρινόμενας δαπάνας καὶ εἰσπράττει τὰς τυχόν εἰδικὰς προσόδους τῶν ὁπίων τὸ ἰσότιμον μετρεῖ καθ' ἑβδομάδα τῷ Ταμίᾳ ἐπὶ ἀποδείξει. Συννεοεῖται (sic) μετὰ τοῦ Προέδρου περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης τὸ τμήμά του.

Ἄρθρον 39ον

Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Γ. Ταμῖα διεξάγεται νέα ἐκλογή, τῶν δὲ λοιπῶν ἢ ἀντικατάστασις γίνεται διὰ τοῦ ἀμέσως ἐπιλαχόντος, ἐὰν ἔχη λάβει δέκα (10) τοῦλάχιστον ψήφους, ἐν ἑλλείψει τοιοῦτου ἐκλέγεται νέον πρόσωπον ἐν Γενικῇ Συνεδριάσει τῶν μελῶν.

Ἄρθρον 40ὸν

Πᾶν μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου, μὴ ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντά του ἢ ἀπουσιάζον ἐπὶ δίμηνον ἐκ τῶν συνεδριάσεων ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, ἀντικαθίσταται.

Κεφάλαιον Η'

Γενικαὶ Συνεδριάσεις

Ἄρθρον 41ον

Τὰ μέλη τοῦ Σωματείου συγκαλοῦνται εἰς γενικὴν συνεδρίασιν κατ' ἔτος εἰς τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Μαΐου, ὅπως λάβωσι γνῶσιν τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ καταρτίσωσι τὴν ἐξελεγκτικὴν ἐπιτροπὴν ἐκ τριῶν προσώπων, ἥτις ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος ὀφείλει νὰ ἐξελέγξῃ τὸ ἔργον τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ νὰ ὑποβάλλῃ (sic) γραπτῶς τὸ ἀποτέλεσμα.

ἄρθρον 42ον

Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἄνω γενικῆς συνεδριάσεως γίνεται δευτέρα γενικὴ συνεδρίασις, ὅπως γνωρίσωσι τὰ μέλη τὸ ἐξελεγκτικὸν ἔργον καὶ προβῶσιν εἰς νέας ἐκλογάς.

ἄρθρον 43ον

Ἐκτάκτως τὰ μέλη καλοῦνται εἰς γενικὴν συνεδρίασιν, ὡσάκις παραστῆ ἀνάγκη.

ἄρθρον 44ον

Πᾶσα πρόσκλησις δέον ν' ἀναφέρῃ ὠρισμένως τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν ὡς καὶ τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον θὰ συζητηθῆ.

ἄρθρον 45ον

Ἡ συνεδρίασις λογιζέται ἐν ἀπαρτίᾳ διὰ μὲν τὰς ἐκλογάς, ἐὰν παραστῶσιν τὰ δύο τρίτα $\frac{2}{3}$ τῶν μελῶν, διὰ δὲ τὰς ἄλλας ὑποθέσεις τὸ ἡμισυ τῶν μελῶν πλέον ἑνός, μὴ γενομένης δὲ ἀπαρτίας κατὰ τὴν πρώτην πρόσκλησιν, προσκαλοῦνται ἐκ δευτέρου ὅποτε λογιζέται ἀπαρτία ὡσαυδήποτε τῶν μελῶν καὶ ἂν παραστῶσιν.

ἄρθρον 46ον

Κατὰ τὰς γενικὰς συνεδριάσεις συντάσσονται πρακτικά, ἀναφέροντα τὸν ἀριθμὸν τῶν λαβόντων μέρος μελῶν ὡς ὑπογράφονται παρ' αὐτῶν.

ἄρθρον 47ον

Ἐν περιπτώσει ἀσθενείας μέλους τινὸς παραχωρεῖται δωρεὰν ἐκ μέρους τοῦ Σωματείου ἰατρός, φάρμακα καὶ πᾶσα ἄλλη ἀδελφικὴ περίθαλψις.

ἄρθρον 48ον

Ἀφίεται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Δ. Συμβουλίου ἢ διανομῆ συνδρομῶν εἰς τοὺς ἀποδεδειγμένους ἀπόρους κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα, τὰ ὀνόματα δὲ αὐτῶν θὰ καταχωρῶνται εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ βιβλίον κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.

ἄρθρον 49ον

Ἐν περιπτώσει θανάτου μέλους τινὸς γονέων, γυναικῶν, τέκνων καὶ ἀδελφῶν ὑποχρεοῦνται τὰ μέλη νὰ παρακολουθήσωσι τὴν κηδεῖαν, ἄλλως καθυποβάλλονται εἰς πρόστιμον (5) πέντε γροσίων ἀργυρῶν.

ἄρθρον 50ὸν

Ἀπαγορεύεται ἢ ἀπὸ τῆς συνεδριάσεως ἀποχώρησις μελῶν, τὸ κάπνισμα ἐν ὥρᾳ αὐτῆς καὶ πᾶσα ἄλλη συζήτησις, μὴ ἀφορῶσα τὰ τῆς συνεδριάσεως.

Ἄρθρον 51ον

Ὡς ἐπέτειος ἑορτῆ τοῦ Σωματείου ὠρίσθη ἡ τρίτη Κυριακὴ τοῦ μηνὸς Μαΐου, ἣτις θὰ τελεῖται (sic) εἰς τινα Ἐκκλησίαν ἢ εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ οἶκον.

Ἄρθρον 52ον

Τὸ Σωματεῖον ἔχει ὡς σύμβολον αὐτοῦ ταινίαν ἑλληνικοῦ χρώματος, ἐφ' ἧς διὰ μελανῶν γραμμάτων φέρεται ἡ ἐπωνυμία «Σωματεῖον ὁ Εὐαγγελισμὸς 1904».

Ἄρθρον 53ον

Ἡ σφραγὶς τοῦ Σωματείου φέρει περὶ μὲν τὴν ἐπιγραφὴν «Σωματεῖον ὁ Εὐαγγελισμὸς 1904», ἐν τῷ μέσῳ δὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (εἰκ. 1).

Ἄρθρον 54ον

Τὸ Σωματεῖον δὲν διαλύεται καὶ ἂν ἀκόμη (6) ἐξ ἁπλοῦν ἐκ τῶν μελῶν ἤθελον τὴν συντήρησιν αὐτοῦ, ἐν περιπτώσει δὲ διαλύσεως ἅπαντα ἡ περιουσία αὐτοῦ ἀφιεροῦται εἰς τὸ ἐνταῦθα Χαρίσειον Γηροκομεῖον.

Ἄρθρον 55ον

Ὁ παρῶν Κανονισμὸς ἐγκριθεὶς ἐν γενικῇ συνεδριάσει τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς σήμερον, θέλει δὲ ἰσχύσει μέχρι νεωτέρας ἀναθεωρήσεως, ἣτις δύναται νὰ γίνῃ μετὰ δύο ἔτη, ἐὰν ζητηθῇ ὑπὸ τῶν $\frac{2}{3}$ τῶν μελῶν.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 17ῃ Δεκεμβρίου 1904

Τ. Σ.

3. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΑΣΒΕΣΤΟΧΩΡΙΟΥ

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου τῶν Κυριῶν εἶναι:

Α'. Ἡ ὑποστήριξις ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν διὰ τῆς παροχῆς ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων δις τοῦ ἔτους ἀναλόγως τῶν πόρων τοῦ Συλλόγου.

Β'. Ἡ ἀποφυγὴ παντὸς κακοῦ ξενικοῦ ἐθίμου καὶ ἡ ἐπικράτησις ἀρχῶν τεινουσῶν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, εἰς τὴν Ἑλληνοπρεπῆ μόρφωσιν τῶν τέκνων.

Μέσα πρὸς ἐπίτευξιν αὐτῶν

Α'. Οἱ πόροι τοῦ Συλλόγου.

Β'. Ἡ ὑποβολὴ γνωμῶν ἐν τε τῷ συμβουλίῳ καὶ γενικαῖς συνεδρίασι.

Πόροι τοῦ Συλλόγου

Α'. Αἱ συνδρομαὶ τῶν μελῶν.

Β'. Αἱ δωρεαί.

Γ'. Τὰ εὐεργετήματα.

Καὶ μέλη μὲν καταγράφονται ἀνεξαιρέτως πᾶσαι αἱ προκαταβάλλουσαι ἅπαξ μὲν γρ. ἀργ. 5, κατὰ μῆνα δὲ γρ. 2.

Δωρηταὶ δὲ οἱ προσφέροντες 1-2 λίρας.

Εὐεργεταὶ οἱ προσφέροντες 2-5 λίρας.

Διοίκησις τοῦ Συλλόγου

Ὁ Σύλλογος διοικεῖται ὑπὸ ἐνεαμελοῦς συμβουλίου ἀποτελουμένου ὑπὸ προέδρου, ταμίου, γραμματέως καὶ ἑξ συμβούλων.

Συνεδρίαί

Α'. Αἱ συνεδρίαί εἶναι γενικαὶ καὶ μερικαί.

Β'. Αἱ γενικαὶ συνεδρίαί ἀποτελοῦνται ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν καὶ συγκαλοῦνται τακτικῶς μὲν τὴν τελευταίαν Κυριακὴν ἐκάστου Ἰανουαρίου, ὅτε λήγει τὸ συλλογικὸν ἔτος, δίδεται λόγος τῶν πεπραγμένων καὶ γίνονται αἱ ἀρχαιρεσίαι ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις τὸ διοικητικὸν συμβούλιον θεωρήσει (sic) τοῦτο ἀναγκαῖον ἢ ὡσάκις τὸ τρίτον τῶν μελῶν ἐνυπογράφως ζητήσῃ (sic) τοῦτο παρὰ τῆς προέδρου.

Γ'. Ἀπαρτία θεωρεῖται ἔν τε ταῖς γενικαῖς καὶ μερικαῖς συνεδρίαῖς, ὡσαυδήποτε τῶν μελῶν καὶ ἂν παρευρεθῶσι.

Δ'. Αἱ μερικαὶ συνεδρίαί ἀποτελοῦνται ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, τὸ ὅποιον συγκαλεῖται ὑπὸ τῆς προέδρου τακτικῶς μὲν τὴν τελευταίαν Κυριακὴν ἐκάστου μηνὸς ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις ἢ πρόεδρος θεωρήσῃ (sic) τοῦτο ἀναγκαῖον.

Ε'. Πᾶν μέλος δύναται νὰ παρίσταται εἰς τὰς μερικὰς συνεδρίας, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς συζητήσεις.

Στ'. Ἀπαγορεύεται ἔν τε ταῖς συνεδρίαῖς πᾶσα συζήτησις ἄσχετος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Συλλόγου.

Ζ'. Τὰ μέλη ὀφείλουσιν ἔν τε ταῖς συζητήσεσι νὰ μὴ παραβαίνωσι τοὺς ὄρους τῆς εὐγενείας καὶ σεμνοπρεπείας πρὸς ἄλληλα· ἢ παραβαίνουσα τὸ ἄρθρον μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν παρατήρησιν διαγράφεται ὅπως καὶ πᾶν μέλος μὴ συμμορφούμενον πρὸς τὸν κανονισμὸν ἔν γένει καὶ πᾶν τὸ ὅποιον ἤθελε παραμελήσῃ ἐπὶ δύο μῆνας τὴν συνδρομὴν.

Καθήκοντα τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου

Α'. Ἡ πρόεδρος συγκαλεῖ τὰ μέλη καὶ διευθύνει τὰς τε γενικὰς καὶ μερικὰς συνεδρίας· ὑπογράφει τὰς ἐπιστολάς, τὰ πρακτικὰ καὶ πᾶν ἔγγραφον τοῦ Συλλόγου. Ἐν τέλει δὲ τοῦ συλλογικοῦ ἔτους δίδει λόγον τῶν πεπραγμένων.

Β'. Ἡ ταμία ὑπεύθυνος οὖσα διὰ τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα κρατεῖ

τακτικῶς τὸν λογ/σμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων· εἰσπράττει ἐπὶ ἀποδείξει τὰς συνδρομὰς καὶ ἐξοφλεῖ τὰς ὑπὸ τῆς προέδρου καὶ γραμματέως ὑπογεγραμμένας χρεωστικὰς τοῦ Συλλόγου ἀποδείξεις καὶ ὑποβάλλει εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον λογ/σμὸν δις τοῦ ἔτους, ὅποτε θὰ πρόκειται νὰ γείνη (sic) ἡ παρασκευὴ τῶν βοηθημάτων.

Γ'. Ἡ γραμματεὺς κρατεῖ βιβλίον τῶν μελῶν, τῶν δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν· προετοιμάζει τὰς πρὸς εἰσπραξίν ἀποδείξεις, τὰς ὁποίας ὑπογράφει ἡ ταμίας· συντάσσει τὰ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα συνυπογράφει μετὰ τῆς προέδρου, ὡς καὶ πᾶν ἔγγραφον τοῦ συλλόγου.

Δ'. Ἡ ὀλομέλεια τοῦ συμβουλίου φροντίζει περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ σκοποῦ τοῦ συλλόγου καὶ περὶ τῆς ἀξίσεως τῶν πόρων αὐτοῦ· προνοεῖ περὶ τῶν βοηθημάτων καὶ συντάσσει τὸν κατάλογον τῶν ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν.

Ε'. Ἐὰν οἱ πόροι δὲν ἐπαρκοῦν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐν καταλόγῳ ἀπόρων, τότε προτιμῶνται οἱ διὰ τῆς πλειοψηφίας ἀποδεικνύομενοι ἀπορώτεροι.

Στ'. Ἐὰν οἱ πόροι ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐνδεδειγμένων ἀπόρων παρουσιάζουν περίσσευμα, τότε σχηματίζεται ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον, ἅμα ὑπερβῆ τὰς 3 λίρ. τουρκικὰς κατατίθεται εἰς ἀσφαλὲς μέρος ἐντόκως τῇ ἀποφάσει τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου.

Ζ'. Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ συλλόγου τὸ ἐν λόγῳ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον μεταβιβάζεται εἰς τὸ ταμεῖον τῶν σχολείων.

Η'. Δέον νὰ ἀποφύγη τὰς διὰ τῆς δημοσιογραφίας ἐπιδείξεις καὶ ἐν γένει νὰ ἐργάζεται ἀθορύβως.

Θ'. Πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις θὰ λαμβάνονται διὰ ψηφοφορίας ἢ δι' ἀπλῆς ἐρωτήσεως. Ὑπερισχύει ἡ πλειοψηφία, ἐν δὲ ἰσοψηφίᾳ βαρύνει ἡ ψῆφος τῆς προέδρου.

Ι'. Ὁ παρῶν κανονισμὸς ἰσχύει διὰ μίαν τριετίαν, καθ' ἣν διατελεῖ ἐν ἐνεργείᾳ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον.

4. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ «ΟΜΙΛΟΥ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ» ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ

Παναγιώτατε,

Βαθυσεβάστως ἀναφερόμενοι τῇ Ὑμ. Παναγιότητι τῇ τόσον λατρευτικῇ καὶ δημοφιλεστάτῃ καταστάσει παρὰ τῷ ποιμνίῳ Αὐτῆς, φέρομεν εἰς γνῶσιν ὅ,τι (sic) ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου καὶ ἔτους ὑφίσταται ἰδρυθὲν ὑφ' ἡμῶν ἐν τῷ χωρίῳ μας Νεοχωρίῳ (σήμερον Ἀσβεστοχώριον) ὄπερ προάσθειον (sic) τῆς Θεσσαλονίκης ἐστὶ σωματεῖον τῶν νέων ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁμιλος Εὐελπίδων», σκοπὸς τοῦ ὁποίου ἐστὶν ἡ διὰ παντὸς νομίμου τρόπου καὶ χρηστοῦ μέσου τελεσφορωτέρα ἐπιδίωξις τῆς ἐνισχύσεως

καὶ ἐξάρσεως τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων καὶ ἡ ἄγρυπνος περιφρούρησις τοῦ χωρίου μας κατὰ πάσης εἰσπηδήσεως ξένων προπαγανδῶν ἐν αὐτῷ καὶ πρόληψις ἀπὸ τοῦ προσηλυτισμοῦ εἰς αὐτὰς τῶν ἀπλοϊκωτέρων κατοίκων, ὃν τοσοῦτον ἀνευδότης μετὰ τοσαύτας ἔστω ἀποτυχίας αὐτῶν συστηματικῶς ἐπιδιώκουσιν αὐται.

Ἐπειδὴ δὲ οὕτως ὁ βουλγαρικὸς ἐχθρὸς ἐλλοχεύει ἄγρυπνος πάντοτε καὶ καραδοκῶν πᾶσαν εὐκαιρίαν ὅπως ὑπείσέλθῃ εἰς τὸ χωρίον μας πρὸς τὸν βουλγαρικὸν δὲ κίνδυνον (sic) νέος κίνδυνος (sic) προστίθεται ἡμῖν ἐκ τῆς γειτνιασεως καὶ τῆς ψευδογεωργικῆς ἀλλὰ κυρίως προσυλιτιστικῆς (sic) σχολῆς τῶν Φρέριδων τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Παύλου διὰ τῆς ἀγορᾶς ὑπ' αὐτῶν καὶ τῆς ἰδρύσεως (sic) τοιαύτης σχολῆς ἐν αὐτῷ τοῦ οὐ μακρὰν τοῦ χωρίου μας ἀλλὰ πολὺ ἐγγὺς εὐρισκομένου αὐτοῦ Ρουντζικίου τῆς περιουμίου (sic) ποτὲ ἐπαύλεως τοῦ ὁμογενοῦς Τζέκη.

Διὰ τοῦτο ἐθεωρήσαμεν καλὸν καὶ ἐπιβεβλημένον ὑψίστως ἡμῶν (sic) ὑπὸ τῶν περιστάσεων τὴν ἴδρυσιν (sic) τοῦ ἐν λόγῳ σωματείου μας πρὸς ὅσον τὸ δυνατὸν στεναροτέραν (sic) περιφρούρησιν τοῦ χωρίου μας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν τοιούτων κυνδύνων (sic).

Τὸν συστηματικὸν φρονηματισμὸν ἐν τῇ βαθυτέρᾳ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἰδέας καὶ θρησκείας κατηχέισις (sic) τῶν ἀπλοϊκῶν (sic) κατοίκων καὶ ἰδίως ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἐθνικῶς ὄλως ἀνερματίστων ἐπιστρεφόντων εἰς τὸ χωρίον μας θέλει ἐπιδιώξει τὸ σωματεῖον οὐ μόνον διὰ τῆς κατ' ἰδίαν διδασκαλίας καὶ ἀναπτύξεως τῶν θεμάτων ἐν τῇ συζητήσῃ καὶ τῷ ἀδιαλείπτῳ συγχρωτισμῷ μετ' αὐτῶν ὃν θέλουσιν ἐπιδιώξει (sic) τὰ μέλη αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ δημοσίων διαλέξεων ἃς θέλῃ διοργανώσῃ (sic) τοῦτο ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ ὑπὸ τε τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀργότερον καὶ δι' ἐπὶ τούτῳ ἐκμισθομένου (sic) καταλλήλου διδασκάλου ὑπὸ τοῦ σωματείου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Τὸ ἔργον τῆς γενικωτέρας ἐθνικῆς φρονηματίσεως (sic) μάλιστα τῶν κατοίκων μελετᾷ ἀργότερον νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ σωματεῖον μας καὶ διὰ τῶν νυκτερινῶν σχολῶν αὐτοῦ ἃς σκέπτεται νὰ ἰδρῦσῃ (sic) διὰ τε τοὺς ἀπόρους νέους ἀλλὰ καὶ τοὺς τέλειον (sic) ἀγγραμμάτους ἐκ τῶν συγχωρίων μας, πρὸς οὓς πρὸς τὰ μηχανικὰ καὶ τὰ κοινὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν ἀριθμητικὴν παρουσιάζηται οὕτω διαρκῆς εὐκαιρία τῷ διδάσκοντι ὅπως καὶ εὐρυτέραν καὶ συστηματικὴν νύξιν πάντοτε ποιῇ καὶ περὶ τῶν ἐλληνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ὑποχρεώσεων ἡμῶν καὶ διδάσκει περὶ τῶν ἐλληνικῶν καὶ ὀρθοδόξων καθηκόντων ἡμῶν φανατίζων οὕτω τοὺς πάντας ὑπὲρ τῆς πατρώας θρησκείας καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ ἡμῶν καὶ διαθέτων οὕτως αὐτοὺς ἀσφαλῶς κατὰ παντὸς ἀντεθνικοῦ προσηλυτισμοῦ (sic) καὶ προσχωρήσεως. Ἐπίσης (sic) δὲ τὸ ἐθνικώτατον ἔργον τοῦτο καὶ μετάδοσιν τῶν ἀρχῶν του τὸ σωματεῖον μας θέλει ἐπιδιώξει καὶ διὰ τὰ πλησιόχωρα τῆς πατρίδος μας μέρη ἐφ' ὧν τὴν ἐπίβλεψιν μάλιστα ἀπὸ τοῦδε ἔχομεν ἐφαρμόσει.

Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον θὰ ἐπιτρέψῃ ὑμῖν ἡ Ὑμ. τόσον λαοφιλῆς (sic) Παναγιώτης (sic) πρωτίστως νὰ ἀποτανθῶμεν Αὐτῇ τὴν προστασίαν Αὐτῆς ἐκζητοῦντες καὶ ἐκλιπαροῦντες τὴν πρόφρονα μεσολάβησιν Αὐτῆς πανταχοῦ ὅπου διὰ τοῦ ἀναμφισβητήτου κύρους Αὐτῆς καὶ πειθοῦς δύναται νὰ φανῇ χρήσιμος Αὐτῇ ἡμῖν ἐν τῇ ἐνισχύσει τοῦ σωματείου μας διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ συνδρομῆς παντὸς μὲν ὁμογενοῦς ἀλλ' ἰδίως τῆς εὐέλpidος τῶν Θεσσαλονικέων νεολαίας καὶ τῶν διαφόρων σωματείων αὐτῆς ἅτινα ἠθικῶς δύνανται νὰ μᾶς συνδράμωσιν εἰς τὸ ἐθνικώτατον ἔργον τοῦ σωματείου ἡμῶν ὅπερ ὡς ἀπὸ σκοποῦ τὴν αὐστηρωτάτην (sic) φύλαξιν τῶν ἐλληνικῶν παραδόσεων (sic) ἡμῶν, δι' ὧν μακρόθεν ἐγαλουχήθημεν καὶ τὴν διατήρησιν ἀσβέστου καὶ ἀκμαίου τοῦ ἐθνικοῦ ζήλου καὶ ἱεροῦ πυρὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφωσιώσεως (sic) πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἐνδόξου γένους ἡμῶν καὶ ἐκτείνοντες ἐπὶ μᾶλλον διὰ τῆς καταπολεμήσεως πάσης ἐθνικῆς χαλαρώσεως τοῦ συνδέσμου τῆς πρὸς τὸ ὅλον ἐθνικὸν σῶμα ἐνότητος ἡμῶν δέον νὰ τύχῃ τῆς ἐκθύμου ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τῶν ὁμηλικῶν μας ἰδίως νέων Θεσσαλονικέων καὶ τῶν διαφόρων σωματείων αὐτῶν καὶ τοῦ Πανελληνίου.

Εὐελπιστοῦντες ὅ,τι (sic) θέλῃ ἀξιῶση (sic) τῆς δεούσης προσοχῆς ἡ Ὑμετέρα Παναγιώτης (sic) ταύτην μας καὶ ἐκζητοῦντες τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς εὐωδόσεως (sic) τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τοῦ σωματείου μας καὶ ἡμῶν διατελοῦμεν κατασπαζόμενοι τὴν χαριτόβρυτον δεξιάν Αὐτῆς πειθήνια καὶ πιστὰ πνευματικὰ τέκνα Αὐτῆς.

Ἐν Ἀσβεστοχωρίῳ τῇ 24ῃ Ἰουνίου 1905

Ὁ γραμματεὺς
Χρῆστ. Γ. Θωμαΐδης

Τ.Σ.

Ὁ πρόεδρος
Χρῆστος Πελτέκης
Μητρόπολις Θεσσαλονίκης
Ἄριθ. πρωτ. 575

5. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ἘΝ ΜΗΕΡΟΒΗ ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «Η ΕΛΠΙΣ»

Κεφάλαιον Α'

Σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 1. Θεία ἀρωγῇ καὶ ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκιάν τῆς Α.Α.Μ. τοῦ κραταιοτάτου καὶ φιλοπροόδου Ἐνακτος Σουλτάν Ἀβδούλ Χαμήτ τοῦ Π καὶ ταῖς εὐλογίαις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας συνιστᾶται ἐν Μηρόβῃ ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης «ἡ ἐλπίς» σκοπὸν ἔχουσα: α) τὴν βελτίωσιν καὶ προαγωγὴν τῶν ἐγχωρίων Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου ἐκπαιδεύσεως, β) τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τῶν μελῶν καὶ τοῦ καθόλου ὁμογενοῦς στοιχείου διάπλασιν, γ) τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἀπόρων καὶ πασχόντων ὁμογενῶν. Ὁ σκοπὸς οὗτος ἐπιδιώκεται: α) διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ὑποστηρίξεως τῶν

σχολεῖων Μπερόβης ἀναλόγως τῶν πόρων αὐτῆς, β) διὰ συστάσεως βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστηρίου, γ) διὰ δημοσίων ἠθικῶν καὶ διδακτικῶν διαλέξεων καὶ κοινωφελῶν ἀναγνωσμάτων εἰς ἃ ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται πάντα τὰ μέλη, δ) διὰ τῆς παροχῆς βοθητῶν τοῖς ἀπόροις καὶ πάσχουσιν ὁμογενεσί κατὰ τὰς ἑορτὰς ἰδίᾳ τῶν Χριστουγένων καὶ τοῦ Πάσχα.

Κεφάλαιον Β'

Μέλη καὶ εὐεργέται τῆς ἀδελφότητος

Ἰα ρ θ ρ ο ν 2. Ἡ Ἰαδελφότης ἀποτελεῖται ἐκ μελῶν διακρινομένων εἰς Τακτικά, Ἰαπίτιμα, καὶ Ἰαντεπιστέλλοντα. Τακτικά μέλη γίνονται πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Ἰαδελφότητος. Ἰαντεπιστέλλοντα οἱ ἐκτὸς τῆς ἑδρας αὐτῆς διαμένοντες. Ἰαπίτιμα δὲ οἱ διαφερόντως εὐεργετήσαντες τὴν Ἰαδελφότητα.

Ἰα ρ θ ρ ο ν 3. Ἐκαστον μέλος ἐγγράφεται τῇ συστάσει τοῦλάχιστον τεσσάρων μελῶν τῆς Ἰαδελφότητος, ἐὰν ψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἰα ρ θ ρ ο ν 4. Τὰ ἐν Μπερόβῃ τακτικά μέλη ὀφείλουσι: α) Νὰ παρευρίσκωνται ἐν ταῖς Γενικαῖς Συνεδριάσεσιν. β) Νὰ καταβάλλωσιν ἐφάπαξ μὲν γρόσια ἀργυρᾶ ὄχι ὀλιγώτερα τῶν πέντε (5), ἐβδομαδιαίως δὲ γρόσιον ἀργυροῦν ἡμισυ ($1/2$).

Ἰα ρ θ ρ ο ν 5. Τὰ τακτικά μέλη τὰ μὴ καταβάλλοντα τὴν συνδρομὴν τῶν ἐπὶ τρεῖς (3) μῆνας, τὰ δὲ ἀντεπιστέλλοντα ἐπὶ ἕξ (6) διαγράφονται τοῦ Μητρώου περὶ οὗ ἀπλῶς εἰδοποιεῖται ἡ Ἰαδελφότης, δύνανται ὅμως καὶ πάλιν νὰ προσέλθωσιν, ἐὰν καταβάλωσιν ἀπάσας τὰς καθυστερουμένας συνδρομάς τῶν. Ἰαπίσης διαγράφονται καὶ ἐκεῖνοι, ὧν ἡ διαγωγὴ ἤθελεν ἀποδειχθῆ ἔναντία τῷ σκοπῷ τῆς Ἰαδελφότητος, ὅπερ ἀποφασίσει τὸ Δ. Συμβούλιον.

Ἰα ρ θ ρ ο ν 6. Εἰς οὐδὲν μέλος παραιτούμενον ἢ διαγραφόμενον ἀποδίδονται τὰ παρ' αὐτοῦ καταβληθέντα χρήματα.

Ἰα ρ θ ρ ο ν 7. Δωρητὰς ὀνομάζει ἡ ἀδελφότης τοὺς δωρουμένους αὐτῇ εἰς χρῆμα ἢ κτῆμα ἢ εἶδος ἀξίας εἴκοσι (20) γροσίων ἀργυρῶν. Εὐεργέτας τοὺς παρέχοντας αὐτῇ ὡς ἀνωτέρω ποσὸν ἀξίας 40 γροσίων. Μεγάλους Εὐεργέτας δὲ τοὺς χορηγοῦντας αὐτῇ ὡς ἀνωτέρω ποσὸν ἀξίας μιᾶς (1) λίρας ὀθωμανικῆς. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν, Εὐεργετῶν καὶ Μεγάλων Εὐεργετῶν ἀναγράφονται μέγαλοις γράμμασιν ἐπὶ πίνακος ἀνηρτημένου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἰαδελφότητος.

Κεφάλαιον Γ'

Περὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 8. Ὁ κατὰ καιροὺς Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ἐστὶν ὁ μόνος Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 9. Τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς Ἀδελφότητος ἀπαρτίζεται ἐξ ἑπτὰ (7) μελῶν ἐκλεγομένων κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν τακτικῶν μελῶν ἐν Γενικῇ Συνεδρίᾳ διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ κατὰ σχετικὴν πλειονοψηφίαν τῶν κατὰ τὴν ἐκλογικὴν συνεδρίαν παρευρισκομένων μελῶν. Τὸ Δ. Συμβούλιον ἀποτελεῖται: Ἐκ τοῦ Προέδρου, Ἀντιπροέδρου, Ταμίου, Γραμματέως, καὶ τριῶν (3) Συμβούλων.

Ἄρθρον 10. Ὁ Πρόεδρος ἀντιπροσωπεύων τὴν Ἀδελφότητα κρατεῖ τὴν σφραγίδα αὐτῆς, συγκαλεῖ τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ Συμβουλίου εἰς συνεδρίας, συνυπογράφει τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριῶν μεθ' ὅλου τοῦ Δ. Σ., δίδει τὸν λόγον τῷ αἰτοῦντι καὶ ἀφαιρεῖ αὐτὸν ἀπὸ τῶν παρεκτρεπομένων, φροντίζει περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου καὶ περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 11. Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἀναπληροῖ τὸν Πρόεδρον ἀπόντα, τοῦτον δὲ ἀπόντα ὁ πρεσβύτερος τῶν συμβούλων.

Ἄρθρον 12. Ὁ Ταμίας ὑπεύθυνος ὄν διὰ πάντα τὰ ἐμπειστευμένα αὐτῷ χρήματα, ἐνεργεῖ πᾶσαν εἰσπραξίν ἐπὶ διπλοτύπῳ ἀποδείξει, κρατεῖ τὰ βιβλία τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, οὐδεμίαν χρηματικὴν πληρωμὴν ἐνεργεῖ ἄνευ ἐντάλματος ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως, δίδει τὸν λόγον εἰς τὸ Δ.Σ. περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ταμείου, ὡσάκις ζητηθῆ ὑπ' αὐτοῦ.

Ἄρθρον 13. Ὁ Γραμματεὺς ἐγγράφει ἐν τῷ Μητρώφ τὰ μέλη, κρατεῖ τὰ βιβλία, ὑπογράφει μετὰ τοῦ Ταμίου τὰς ἀποδείξεις παραλαβῆς καὶ ἐκτελεῖ πᾶσαν ἐν γένει γραφικὴν ἐργασίαν. Τοῦτον ἀπόντα ἀναπληροῖ ἐν τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 14. Τὰ λοιπὰ τοῦ Συμβουλίου τρία (3) μέλη λαμβάνουσι μέρος εἰς τὰς συνεδρίας αὐτοῦ τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους καὶ ὑπογράφουσι τὰ πρακτικὰ. Ἐν περιπτώσει ἀποχωρήσεως ἢ ἀποβιώσεως Συμβούλου προσκαλεῖται ὁ ἐπιλαχών.

Ἄρθρον 15. Τὸ Δ. Συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἐνοικιάσῃ διὰ τὰς ἐργασίας του κατάλληλον οἶκημα.

Κεφάλαιον Δ΄

Αἱ συνεδριάσεις

Ἄρθρον 16. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικῶς μὲν δις τοῦ μηνὸς τὴν Κυριακὴν, ἐκτάκτως δὲ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀποφασίζει κατὰ πλειονοψηφίαν. Ἀπαρτία τοῦ Δ.Σ. θεωρεῖται, ὅταν παρευρεθῶσι τὰ τέσσαρα (4) τῶν μελῶν αὐτοῦ, ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας ἰσχύει ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου. Ὅλαι αἱ ἀποφάσεις γίνονται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Ἄρθρον 17. Ἐν ταῖς συνεδριάσεσι δέον νὰ τηρῆται ἡ προσήκουσα κοσμιότης μὴ ἐπιτρεπομένων τῶν προσωπικῶν διαπληκτισμῶν, θορύβων καὶ ὕβρεων κατὰ τὰς συζητήσεις. Ἐὰν δὲ συμπέσῃ μέλος τι νὰ παρεκτραπῆ δικαιούται καὶ ὀφείλει ὁ Πρόεδρος νὰ ἐπαναγάγῃ αὐτὸ εἰς τὴν τάξιν ἢ ν' ἀφαιρέσῃ τὸν λόγον παρ' αὐτοῦ. Ὡσαύτως ἀπαγορεύονται ἐν ταῖς συνεδριάσεσι συζητήσεις ἀλλότριαι τῷ σκοπῷ τῆς Ἀδελφότητος, δηλ. πολιτικά, θρησκευτικά καὶ ἰδιωτικά, ὡς καὶ τὸ κάπνισμα.

Ἄρθρον 18. Ὁ Πρόεδρος κατ' ἔτος συγκαλεῖ ἐπὶ τούτῳ Γενικὴν Συνεδρίαν, ἀναγινώσκει τὴν λογοδοσίαν αὐτοῦ καὶ εὐθὺς γίνονται αἱ ἀρχαιρεσίαι τῆς Ἀδελφότητος διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατὰ πλειονοψηφίαν. Δύνανται δὲ καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ μέλη νὰ ἐκλεγῶσιν. Εἰς ἐκτάκτους συνεδρίας καλεῖ πάντα τὰ μέλη, ὡσάκις τὸ Δ.Σ. κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον.

Ἄρθρον 19. Ἐν Γενικῇ Συνεδρίᾳ ἡ Ἀδελφότης ἐκλέγει τριμελῆ ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέλεξιν τῆς ἐτησίας διαχειρίσεως τοῦ Δ.Σ. αὕτη δὲ ἐντὸς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς ὑποβάλλει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξελέγξεως εἰς τὸ νέον Συμβούλιον.

Ἄρθρον 20. Τὸ Δ.Σ. διαχειρίζεται τοὺς πόρους τῆς ἀδελφότητος.

Κεφάλαιον Ε΄

Περὶ βιβλιοθήκης

Ἄρθρον 21. Ἡ Ἀδελφότης κέκτηται βιβλιοθήκην ἀπαρτιζομένην ἐκ τῆς προαιρετικῆς προσφορᾶς τῶν μελῶν καὶ ἄλλων καὶ ἐξ ἀγορῶν.

Ἄρθρον 22. Τὰ ἀναγνώσματα καὶ δημόσια μαθήματα, ὄντα σύμφωνα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος, θὰ γίνωνται κατὰ μέθοδον πρακτικὴν καὶ τοῖς πᾶσιν καταληπτὴν.

Ἄρθρον 23. Ἡ διδασκαλία τῶν δημοσίων μαθημάτων γίνεται ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε διδασκάλων ἀποφάσει τοῦ Δ.Σ., ὑφ' οὗ ὀρίζονται καὶ τὰ εἶδη τῶν μαθημάτων καὶ ὁ χρόνος τῆς διδασκαλίας.

Κεφάλαιον Στ΄

Γενικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 24. Ὡς ἐπέτειος ἑορτῆ τῆς Ἀδελφότητος ὀρίζεται καὶ τελεῖται μετὰ λειτουργίας μνημονευομένων πάντων τῶν μελῶν, δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ μεγάλων εὐεργετῶν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 25. Μετὰ τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἅπαντα τὰ μέλη, οἱ προσκεκλημένοι καὶ λοιποὶ φιλόρτοι μεταβαίνουν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀδελφότητος, ἐνθα μετὰ τὴν εἰθισμένην ἱεροτελεστίαν, ἀπαγγέλλει τὸν κατάλληλον πανηγυρικὸν ρήτωρ ἐγκαίρως πρὸς τοῦτο προσκληθεῖς.

Ἄρθρον 26. Ὄταν ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν φθάσῃ κατωτέρω τῶν δέκα (10), ἡ Ἀδελφότης θεωρεῖται ὡς μὴ ὑφισταμένη, ἅπασα δὲ ἡ περιουσία αὐτῆς μεταβιβάζεται εἰς τὰ ἐνταῦθα ἐκπαιδευτήρια, ὧν ἡ Ἐφορία ἐκτελεῖ τὸ παρὸν ἄρθρον.

Ἄρθρον 27. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἀδελφότητος φέρει περίξ μὲν «Ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης ἡ ἐλπίς ἐν Μπερόβῃ 1905» ἐν τῷ μέσῳ δὲ σταυρόν.

Ἄρθρον 28. Ὁ παρὼν κανονισμὸς δύναται νὰ τροποποιηθῇ μετὰ τριετίαν, ἐὰν τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν μελῶν ζητήσωσι τοῦτο, ἀμεταβλήτου μένοντος πάντοτε τοῦ 26ου ἄρθρου.

Ἐν Μπερόβῃ τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1905.

6. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ἘΝ ΣΕΡΡΑΙΣ ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΚΑΜΕΝΙΚΩΝ
«Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

Κεφάλαιον Α΄

Σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 1. Σκοπὸς τῆς ἐν Σέρραις φιλοπροοδευτικῆς Ἀδελφότητος «ὁ Εὐαγγελισμὸς» εἶναι κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ἡ ἐκ βάθρων ἀνέγερσις κτιρίου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο συνοικιῶν, Ἄνω καὶ Κάτω Καμενίκης, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς Ἑλληνικὴ πλήρης δημοτικὴ σχολή, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἡ μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς σχολῆς ἀρωγὴ πρὸς συντήρησιν αὐτῆς.

Κεφάλαιον Β΄

Περὶ μελῶν τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 2. Τὴν Ἀδελφότητα ἀποτελοῦσι μέλη τακτικά, ἀντεπιστέλλοντα, καὶ ἐπίτιμα.

Ἄρθρον 3. Τακτικὸν μέλος τῆς Ἀδελφότητος δύναται νὰ γείνη (sic)

πᾶς Ὁρθόδοξος, ὅστις ἐγγραφόμενος μὲν πληρώνει ἐφάπαξ ὡς δικαίωμα ἐγγραφῆς γρόσια πέντε (5), καταβάλλει δὲ τακτικῶς τὴν ὠρισμένην ἐτησίαν συνδρομὴν ἐν (1) ἀργυροῦν μετζίτιον. Ὅσοι ἐκ τῶν ἐνοριτῶν τῆς Ἰνω καὶ Κάτω Καμενίκης, ἐπιθυμοῦντες νὰ εἶναι μέλη, ἀδυνατοῦσι νὰ καταβάλωσι τὴν ὠρισμένην ἐτησίαν συνδρομὴν, δύνανται κατ' ἐξαίρεσιν νὰ πληρώσωσι μόνον τὸ ἥμισυ αὐτῆς. Εἰς πᾶν τακτικὸν μέλος χορηγεῖται τὸ οἰκεῖον δίπλωμα, φέρον τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως.

Ἄρθρον 4. Πᾶν τακτικὸν μέλος, εὐρισκόμενον μὲν ἐκτὸς τῶν Σερρῶν, καταβάλλον δὲ τακτικῶς τὴν ὠρισμένην ἐτησίαν συνδρομὴν αὐτοῦ, καλεῖται ἀντεπιστέλλον καὶ δικαιούται νὰ ζητῆ καὶ νὰ λαμβάνῃ πληροφορίας περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀδελφότητος παρὰ τοῦ Προεδρείου.

Ἄρθρον 5. Ἐπίτιμον μέλος ἀνακηρύσσεται ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως πᾶς ἐκτὸς τῶν Σερρῶν ὁμογενῆς, ὅστις συντελεῖ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 6. Ἄπαντα τὰ τακτικὰ μέλη ἔχουσιν ἀνεξαιρέτως ἴσῃν ψῆφον.

Ἄρθρον 7. Πᾶν μέλος, ὅπερ ἤθελε παρεμβάλλῃ προσκόμματα εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς Ἀδελφότητος, ἢ ἀρνεῖται νὰ καταβάλλῃ τὴν συνδρομὴν του, διαγράφεται ἐκ τοῦ Μητρώου.

Κεφάλαιον Γ'

Περὶ δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ μεγάλων εὐεργετῶν

Ἄρθρον 8. Ἀνεξαιρέτως φύλου Δωρηταὶ μὲν τῆς Ἀδελφότητος καλοῦνται οἱ συνεισφέροντες ἐφάπαξ μίαν ὀθ. λίραν, Εὐεργεταὶ δὲ οἱ συνεισφέροντες ἐφάπαξ ἀπὸ πέντε ἕως εἴκοσι λίρας. Μεγάλοι δὲ εὐεργεταὶ οἱ προσφέροντες εἴκοσι (20) λίρας καὶ πλέον. Αἱ δὲ προσφοραὶ ἐννοοῦνται ἢ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδη ἀντιστοίχου ἀξίας.

Κεφάλαιον Δ'

Περὶ διοικήσεως τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 9. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀδελφότητος εἶναι ἑνδεκαμελής, συγκεκμημένη ἐκ τοῦ Προέδρου, Ἀντιπροέδρου, Ταμίου, δύο Γραμματέων, γενικοῦ καὶ εἰδικοῦ καὶ ἕξ συμβούλων. Γίνεται δὲ ἡ ἐκλογή αὐτῆς κατ' ἔτος ἐν γενικῇ συνεδριάσει τῆς Ἀδελφότητος ἐκ τῶν τακτικῶν μελῶν

κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τῶν παρόντων ἐν τῇ συνεδριάσει μελῶν. Ἡ δὲ διάρκεια αὐτῆς εἶναι ἐνιαυσία.

Ἄρθρον 10. Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ συνέρχεται τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δέ, ὡσάκις ἐγκρίνη ὁ Πρόεδρος ἢ τὸ ἀπαιτήσωσι δύο ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, καὶ συσκέπτεται περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν Ἀδελφότητα καὶ ἀποφασίζει κατὰ πλειονοψηφίαν. Ἐργάζεται δὲ ἐγκύρως μέχρι τῆς νομίμου ἀντικαταστάσεως αὐτῆς ὑπὸ τῆς διαδόχου Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 11. Ἡ Δ. Ἐπιτροπὴ γενικῶς μὲν ὀφείλει νὰ προνοῇ περὶ ἐπαυξήσεως καὶ ἀσφαλείας τῆς περιουσίας τῆς Ἀδελφότητος, εἰδικὰ δὲ καθήκοντα ἔχει 1) νὰ ἐπισκέπτηται κατὰ τὰς ὀνομαστικὰς ἐορτὰς τοὺς ἀνεγνωρισμένους εὐεργέτας τῆς Κοινότητος καὶ τὰ τακτικὰ μέλη· 2) νὰ κάμνη συγχαρητήριον ἐπίσκεψιν εἰς τὰ μνηστευόμενα μέλη· 3) νὰ δημοσιεύῃ διὰ τῶν ἐφημερίδων εὐχαριστήρια ἔγγραφα πρὸς τοὺς Δωρητάς, Εὐεργέτας καὶ Μ. Εὐεργέτας· 4) νὰ γράφῃ πρὸς ἐπίσημα πρόσωπα ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀδελφότητος· 5) νὰ συνεννοῖται μετὰ τῆς Εἰσπρακτορικῆς Ἐπιτροπῆς· 6) νὰ δαπανᾷ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Σωματείου τὰς ἀπαραιτήτους δαπάνας καὶ 7) νὰ συνεννοῖται μετὰ τοῦ Ταμίου περὶ διαθέσεως τοῦ διαθέσιμου ποσοῦ· ἀλλ' ὅταν τοῦτο ὑπερβαίνει τὰς 25 λίρας, ὀφείλει νὰ τὸ διαθέτῃ εἰς πρόσωπα, ἅπερ ἤθελαν ἐγκρίνη τὰ δύο τρίτα τῶν ἐν τῇ Γενικῇ Συνεδριάσει παρόντων μελῶν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας μὲ ἀσφαλῆ ἐγγύησιν τοῦ δανειζομένου.

Ἄρθρον 12. Καθήκοντα τοῦ Προέδρου εἶναι: 1) νὰ κηρύττῃ τὴν ἑναρξιν καὶ λήξιν τῶν συνεδριάσεων· 2) νὰ διευθύνῃ τὰς συζητήσεις, δίδων εἰς ἕκαστον τῶν μελῶν τὸν λόγον, θέτων τὰ ζητήματα εἰς ψηφοφορίαν, ἐπανάγων τοὺς παρεκτρεπομένους εἰς τὴν τάξιν καὶ παραχωρῶν τὴν ἔδραν εἰς τὸν Ἀντιπρόεδρον, ὡσάκις αὐτὸς λαμβάνῃ μέρος ἐν ταῖς συζητήσεσι· 3) νὰ ὑπογράφῃ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων· 4) νὰ ὑπογράφῃ τὰ πρὸς πληρωμὴν ἐντάλματα, διπλώματα καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ Γραφείου ἐξερχόμενα ἔγγραφα· 5) νὰ ἐκτελῇ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἀδελφότητος· 6) νὰ συγκαλῇ εἰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους συνεδριάσεις τὴν Δ. ἐπιτροπὴν (κατὰ τὸ 10 ἄρθρον), καὶ τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος εἰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους γενικὰς συνεδριάσεις (κατὰ τὸ 19 ἄρθρον)· 7) νὰ συγκαλῇ τὴν Δ. ἐπιτροπὴν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνδεκάτου ἄρθρου ὀριζομένων ἐπισκέψεων· 8) νὰ συγκαλῇ τὰ μέλη εἰς συνοδείαν τῶν κηδευομένων νεκρῶν, ὅταν οἱ προσκαλοῦντες οἰκεῖοι προσφέρωσι μίαν λίραν καὶ ἐπέκεινα καὶ 9) νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 13. Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἀναπληροῖ ὁ Ἀντιπρόεδρος, τοῦτον δὲ τὸ πρεσβύτερον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 14. Ἐπίτιμος Πρόεδρος ἀνακηρύσσεται ὑπὸ τοῦ Σωματείου ἐν γενικῇ συνεδριάσει πᾶς ἀνὴρ γενικῆς φήμης ἐπὶ αἰσθήμασι φιλομουσίας καὶ φιλογενείας ἀπολαύων.

Ἄρθρον 15. Ὁ Ταμίας καθήκοντα ἔχει 1) νὰ εἶναι φύλαξ τῆς περιουσίας τῆς Ἀδελφότητος καὶ παντὸς σχετικοῦ πρὸς ταύτην ἐγγράφου· 2) νὰ εἰσπράττη ἐκδίδων διπλοτύπους ἀποδείξεις, ἐσφραγισμένας διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Ἀδελφότητος· 3) νὰ ἐνεργῇ πᾶσαν πληρωμὴν δι' ἐνταλμάτων ὑπογεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου λαμβάνων τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις· 4) νὰ κρατῇ τὰ ἀναγκαῖα εἰδικὰ βιβλία ἐν τάξει καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν κατάστασιν τῆς περιουσίας τῆς Ἀδελφότητος καὶ 5) νὰ συνεννοῆται μετὰ τῆς Δ. ἐπιτροπῆς, ὡςάκις πρόκειται νὰ διαθέσῃ τὸ ἐκάστοτε ἐν τῷ Ταμείῳ διαθέσιμον ποσὸν πρὸς ὠφέλειαν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 16. Ὁ γενικὸς Γραμματεὺς καθήκον ἔχει 1) νὰ φυλάττῃ τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ἀδελφότητος· 2) νὰ τηρῇ τὴν ἀλληλογραφίαν· 3) νὰ ἐγγράφῃ τὰ μέλη ἐν τῷ Μητρώῳ· 4) νὰ συντάσῃ τὰ πρακτικὰ τῶν Γ. συνεδριάσεων καὶ νὰ συνυπογράψῃ αὐτὰ μετὰ τοῦ Προέδρου καὶ 5) νὰ συνυπογράψῃ μετὰ τοῦ Προέδρου πάντα τὰ ἐκ τοῦ Γραφείου ἐξερχόμενα ἔγγραφα. Ἀπὼν ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ γραμματέως.

Ἄρθρον 17. Ὁ εἰδικὸς γραμματεὺς καθήκον ἔχει 1) νὰ συντάσῃ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Δ. ἐπιτροπῆς· 2) νὰ παρουσιάσῃ τὰ διπλώματα· 3) νὰ βοηθῇ τὸν γενικὸν γραμματέα εἰς σύνταξιν καὶ ἀντιγραφὴν ἐπιστολῶν, προσκλητηρίων καὶ ἄλλων ἐγγράφων, καὶ 4) νὰ ἀναπληροῖ τὸν γενικὸν γραμματέα, ὅταν ἀπουσιάσῃ. Τὸν δὲ εἰδικὸν γραμματέα ἀπουσιάζοντα ἀναπληροῖ ἐν μέλος τῆς Δ. ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 18. Ἀπαρτία τῆς Δ. ἐπιτροπῆς θεωρεῖται, ὅταν ἦνε ἐπτὰ τοῦλάχιστον τῶν μελῶν αὐτῆς παρόντα. Αἱ δὲ ἀποφάσεις γίνονται κατὰ πλειονοψηφίαν τῶν παρόντων.

Κεφάλαιον Ε'

Περὶ συνεδριάσεων τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 19. Ἡ Ἀδελφότης συνεδριάζει τακτικῶς μὲν κατὰ διμηνίαν ἐκτάκτως δέ, ὡςάκις ἐγκρίνη ἡ Δ. ἐπιτροπὴ ἢ τὸ ἀπαιτήσωσιν ἐγγράφως τοῦλάχιστον δέκα τακτικὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 20. Ἡ Ἀδελφότης συνερχομένη εἰς γενικὴν συνέλευσιν θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν ἦνε παρόντα τριάκοντα τοῦλάχιστον μέλη.

Ἐν ἀποτυχίᾳ δὲ ἀπαρτίας κατὰ τὴν πρώτην πρόσκλησιν, κατὰ τὴν δευτέραν πρόσκλησιν ἀπαρτία θεωρεῖται καὶ ἐξ εἴκοσι μόνον μελῶν παρόντων.

Ἄρθρον 21. Ἡ ἡμερησία διάταξις ἐκάστης συνεδριάσεως, προπαρασκευαζομένη ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ γενικοῦ γραμματέως, περιλαμβάνει ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ἅτινα ἐγκριθέντα ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος συνυπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γ. γραμματέως, δῆλωσιν τῆς ἐγγραφῆς νέων μελῶν, κοινοποίησιν τῶν προσφορῶν, προτάσεων τῶν μελῶν καὶ τῆς Δ. ἐπιτροπῆς, καὶ συζήτησιν ἐπ' αὐτῶν.

Ἄρθρον 22. Αἱ διάφοροι προτάσεις δεόν νὰ στέλλωνται πρὸς τὸν γραμματέα δύο τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως· ἀλλὰ καὶ νέαι προτάσεις, μὴ ἐγγεγραμμέναι ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει, εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθῶσιν, ὅταν αὗται ἀναφέρονται εἰς οὐσιώδη συμφέροντα τοῦ Σωματείου, μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἄρθρον 23. Ἐὰν μέλος τι ἐν γενικῇ συνεδριάσει ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἀδελφότητος, ἢ Δ. ἐπιτροπῆς ὀφείλει νὰ δίδῃ τοιαύτας.

Κεφάλαιον Στ'

Περὶ πόρων καὶ προσόδων

Ἄρθρον 24. Οἱ πόροι τῆς Ἀδελφότητος προέρχονται 1) ἐκ τῶν ἐτησίων συνδρομῶν τῶν τακτικῶν μελῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐγγραφῆς· 2) ἐκ τῆς προαιρετικῆς συνεισφορᾶς τῶν μελῶν αὐτῆς· 3) ἐκ τῶν προσφορῶν καὶ δωρεῶν φιλομούσων πολιτῶν ἀλλοδαπῶν· 4) ἐκ τῶν προσφορῶν τῶν δεχομένων τὰς ἐορταστικὰς καὶ συγχαρητηρίους ἐπισκέψεις τῆς Δ. ἐπιτροπῆς καὶ 5) ἐκ τῆς προσφορᾶς διὰ τὴν συνοδείαν λειψάνων.

Κεφάλαιον Ζ'

Περὶ ἐορτῶν καὶ Ἀρχαιρεσιῶν

Ἄρθρον 25. Ἡ Ἀδελφότης ἐορτάζει δις τοῦ ἔτους, τῇ 26ῃ 7/βρίου, ἐορτῇ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καθ' ἣν ἐορτάζει ὁ ἱερός ναὸς τῆς Ἄνω Καμενίκης, καὶ τῇ 25ῃ Μαρτίου, ἐορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, καθ' ἣν πανηγυρίζει ὁ ἱερός ναὸς τῆς Κάτω Καμενίκης, ὁπότε ἀπαγγέλλεται ὁ πανηγυρικὸς τῆς ἐορτῆς ὑπὸ τοῦ πρὸ δύο τοῦλάχιστον ἑβδομάδων ὑπὸ τῆς Δ. ἐπιτροπῆς ὀριζομένου προσώπου. Αἱ δὲ ἀρχαιρεσίαι γίνονται τῇ Παρασκευῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς μετὰ προηγουμένην λογοδοσίαν τῆς τέως Δ. ἐπιτρο-

Εικ. 1. Σφραγίδες συλλόγων Θεσσαλονίκης

Εικ. 2. Σφραγίδες συλλόγων Θεσσαλονίκης, Σερρών, Γενγελής, Μπερόβης, Ἀσβεστοχωρίου

πῆς, ἥτις ἐκτυπωθεῖσα δι' ἐκτάκτου ἐπὶ τούτῳ συνδρομῆς τῶν μελῶν, διανέμεται εἰς πάντα τὰ μέλη, τακτικά, ἀντεπιστέλλοντα καὶ ἐπίτιμα καὶ εἰς τοὺς δωρητὰς καὶ εὐεργέτας.

Κεφάλαιον Η'

Περὶ εἰδικῶν ἐπιτροπῶν

Ἄρθρον 26. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Ἀρχαιρεσιῶν ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τριμελὴς ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς πρὸς ἐξέλεξιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ταμείου, ἥτις ὑποβάλλει τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν εἰς τὸ Προεδρεῖον, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ἄρθρον 27. Ἡ Εἰσπρακτορικὴ ἐπιτροπὴ, ἥς ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ὀρίζεται κατὰ τὰς ἀνάγκας, ἐκλεγομένη ὑπὸ τῆς Γ. Συνελεύσεως, ἔργον ἔχει νὰ εἰσπράττη τὰς συνδρομὰς τῶν μελῶν, δίδουσα ἀποδείξεις ὑπογεγραμμένας παρὰ τοῦ Ταμίου, ἅμα δὲ νὰ ἐνεργῇ πρὸς ἐγγραφὴν νέων μελῶν.

Κεφάλαιον Θ'

Περὶ σφραγίδος

Ἄρθρον 28. Ἡ Ἀδελφότης ἔχει σφραγίδα, φέρουσαν ἐν μέσῳ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, περίξ δὲ τὰς λέξεις Φιλοπροοδευτικὴ Ἀδελφότης Καμενίκων «ὁ Εὐαγγελισμός». Ἐν Σέρραις 1890 (εἰκ. 2).

Ἀκροτελεύτιον Ἄρθρον

Ἄρθρον 29. Ὁ παρῶν Κανονισμὸς ἰσχύει ἐπὶ διαιτίαν, μεθ' ἣν ἀναθεωρεῖται.

RÉSUMÉ

Athanas Angelopoulos, Associations culturels et Associations de bienfaisance en Macédoine durant les dernières années de la domination turque. Thessalonique, Serrès, Ghevgheli.

La recherche des Archives historiques de métropole de Thessalonique (dossiers Nos 539, 540β, 543, 843, 1.078 et 1.079) nous renseignent sur l'activité nationale, éducative et sociale des associations culturels et des associations de bienfaisance à Thessalonique et ses environs, à Serrès et à Ghevgheli, durant les dernières années de la domination turque (1870-1912).

L'objet de cette étude est l'activité des associations, inconnues où peu connues jusqu'à maintenant, à savoir: «Affection et Concorde» (1884), «Guide salutaire» (1902), «Espérance» (1904), «Annonciation» (1904), «Saint Minas» (1904), «Groupement d'orient» (1908), et «Association politique» (1909) à Thessalonique; «Association des Dames» (1906) et «Club des jeunes» (1903) à Asvestochorion; «Espérance» (1905) à Berovo (Vertiskos); «Aimer les uns les autres» (fondée avant 1902) à Zarovo (Nikopolis) et «Annonciation» (1890) à Serrès.

D'ailleurs, l'étude contient quelques statuts existant en manuscrits aux Archives cités.